

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

voltijd, deeltijd

**Amsterdamse Hogeschool voor de
Kunsten**

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
voltijd, deeltijd

**Amsterdamse Hogeschool voor de
Kunsten**

CROHO nr. 39100

Hobéon Certificering

Datum

16 december 2013

Auditteam

drs. W.G. van Raaijen (vz)

mw. dr. K. Hoogeveen

C.J Dekeyrel

J.F.M. Catau

mw. R.M Aagtjes

Secretaris

mr. Q.J. Bunschoten

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	33
6.	AANBEVELINGEN	35
BIJLAGE I	Scoretabel	37
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	39
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma voltijd	45
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	49
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	53
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	55

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Nog niet afgerond
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
registratienummer croho	39100
domein/sector croho	Onderwijs, lerarenopleidingen op het gebied van de kunst
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	Hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	Bachelor
graad en titel	Bachelor of fine arts in education Na heraccreditatie Bachelor of Education (BEd)
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	-
onderwijsvorm(en) ¹	Voltijd, deeltijd
locatie(s)	Amsterdam
variant(en)	Voltijd, deeltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Kunst- en Cultuureducatie (niet-faculteitsgebonden, AHK breed gelieerd aan de docentenopleidingen)
datum audit / opleidingsbeoordeling	5 november 2013
contactpersoon (naam en e-mailadres)	Nel van Dijk, nel.vandijk@ahk.nl

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding**, voltijd, deeltijd en duaal²

Instream (aantal)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
▪ voltijd	53	55	54	42	48	33
▪ deeltijd	36	49	54	36	45	15
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2008	2009	2010	2011	2012	
▪ voltijd ³	37%	21%	31%	27%	31%	
▪ deeltijd	30%	9%	9%	20%	14%	
uit de hoofdfase				2007	2008	2009
▪ voltijd ⁴						
▪ deeltijd						
rendement (percentage) ⁵				2007	2008	2009
voltijd						
deeltijd						
docenten (aantal + fte)	aantal			Fte		
▪ voltijd en deeltijd	29			14,30		
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶	Bachelor		Master		PhD.	
▪ Voltijd en deeltijd	16		13			
docent-student ratio ⁷	1:12					
▪ Voltijd en deeltijd						
contacturen (aantal) ⁸	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar		
▪ voltijd	29	25	20	11		
▪ deeltijd	10	10	10	9		

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De Academie voor Beeldende Vorming (BVO) verzorgt de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving en is de oudste docentenopleiding voor beeldende vorming in Nederland. De Academie is kleinschalig en heeft een persoonlijk karakter. Er studeren ongeveer 300 studenten en er werken 50 medewerkers. BVO is gehuisvest in het hart van de stadsregio Amsterdam. De opleiding heeft een directe relatie met de Master Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De accreditatie vond plaats tijdens een reorganisatietraject. Eind 2012 heeft het College van Bestuur op basis van een interne audit besloten tot het aanstellen van een interim directeur met als opdracht om de noodzakelijke veranderingen te implementeren.

1. Beoogde eindkwalificaties

Het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties zijn congruent aan wat de landelijke beroepspraktijk vraagt. De opleiding heeft de landelijke kwalificaties, die recentelijk vertaald zijn in de Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving direct overgenomen. Daarmee zijn de eindkwalificaties actueel. De opleiding zelf is sterk in verandering. De uitwerking van deze veranderingen in een eigen profilering en een eventuele vertaling hiervan in de eindkwalificaties heeft nog niet plaats gevonden. De opleiding heeft een competentieset die letterlijk overeenkomt met het landelijk profiel dat de Dublin descriptoren afdekt. Deze afleiding is helder en begrijpelijk. Het bachelorniveau is naar de mening van het panel daarmee geborgd in de eindkwalificaties.

De opleiding heeft diverse contacten met het werkveld, maar deze zijn vooral praktisch van aard. Het internationale perspectief van de opleiding komt wat bleek over. Het versterkte accent op het docentschap is een lovenswaardige eerste stap. Het panel is van mening dat de opleiding veel meer profijt kan halen uit een structurele relatie met de werkveldpartners in de regio. De snel veranderende praktijk van de kunsteducatie vraagt ook van de opleiding een ondernemende houding waarin de opleiding gemaakte keuzes op een systematische manier toetst aan het werkveld en nagaat of de inhoud van de opleiding nog steeds actueel is. Juist in een tijd waarin de opleiding voor wezenlijke keuzes ten aanzien van haar profilering staat is dit volgens het panel essentieel. De gemengde beroepspraktijk van de docenten komt hierin overigens deels tegemoet.

Het panel laat in zijn oordeel meewegen dat de contacten met het werkveld beperkt zijn tot het niveau van de werkvloer en dat de profilering nog pril is gezien het feit dat de veranderingen binnen de opleiding recent zijn. De opleiding beschikt wel over een actuele set eindkwalificaties die het bachelorniveau afdekken. Het panel komt alles afwegende tot het oordeel voldoende op deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

Het recent grondig verbouwde onderwijsprogramma stelt de studenten in staat om de eindkwalificaties te bereiken. Wel kan de opleiding nog sterker uitwerken dat bij alle modules duidelijk is welke bijdrage zij leveren aan het realiseren van de eindkwalificaties. De samenhang en studeerbaarheid moeten zich nog gaan bewijzen. De onderzoekslijn en betrokkenheid van studenten bij het lectoraat zijn in opbouw. De actualiseringsslag is op papier in elk geval gemaakt. Het didactisch concept 'authentiek leren' is consequent vertaald in de opleiding. Het programma kent een heldere opbouw over de vier leerjaren. Literatuur en theorie zijn op orde.

Studenten voeren tijdens de opleiding zinvolle projecten voor externe opdrachtgevers uit met een duidelijk leereffect. Het panel vindt dat de opleiding een mooi gebalanceerd programma aan internationale studiereizen biedt. Wel vraagt het panel aandacht voor het aspect interculturaliteit in de opleiding.

De studielast ligt boven het HBO-gemiddelde en kenmerkt zich in volle werkweken, zeker voor de deeltijdstudenten. Studenten ervaren dit echter als een investering in hun toekomst.

Stages blijven een aandachtspunt. De recent ingevoerde begeleiding op afstand krijgt bij studenten, werkveld en panel vooralsnog de handen niet op elkaar. Van belang is dat de opleiding inzet op structureel contact op alle niveaus en richtlijnen voor de begeleiding. Het is van belang dat er op directieniveau contact komt met de scholen en instellingen. De netwerkbenadering in de relatie met de beroepspraktijk maakt op het panel een vrijblijvende indruk.

Het panel vindt het docententeam een sterk punt van de opleiding. De bevologenheid en de duidelijke betrokkenheid bij de opleiding en de beroepspraktijk zijn lovenswaardig. De docenten zijn gekwalificeerd en op de hoogte van de actuele ontwikkelingen.

De informatievoorziening is op orde, docenten worden duidelijk gestuurd op het naleven van nakijktijden en het tijdig inleveren van resultaten. De studiebegeleiding is persoonlijk en ontwikkelt zich naar zelfsturing door de student. De faciliteiten zijn op niveau. Dit is een prestatie gezien de verhuizing naar een tijdelijke lokatie vanwege de verbouwing van het eigen gebouw.

Hoewel het vernieuwde programma zich nog moet gaan bewijzen in zijn samenhang en studeerbaarheid, de stages en de structurering van de contacten met het werkveld nog onvoldoende scores zijn het de duidelijke pluspunten als het docententeam, het didactisch concept, de heldere opbouw en de ingezette verbeteringen op het vlak van de administratieve organisatie die maken dat het panel het oordeel voldoende voor de onderwijsleeromgeving gerechtvaardigd acht.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het auditpanel heeft vastgesteld dat het onderwijsprogramma de studenten opleidt tot ambachtelijke docenten die het werkveld betreden met goede beeldende kwaliteiten en voldoende kennis en vaardigheden. Alumni en werkveldvertegenwoordigers bevestigen dat de aansluiting tussen de opleiding en de beroepspraktijk redelijk soepel verloopt. Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een zich ontwikkelend systeem van toetsing en de beoogde eindkwalificaties realiseert.

De opleiding hanteert een toetsbeleid waarbinnen de docenten hun beoordelende taak naar behoren vervullen. Het onderwijsconcept kan echter nog sterker opleidingsbreed in de toetsing worden doorgevoerd. De oordelen zijn over het algemeen realistisch, weerspiegelen het bachelorniveau en zijn betrouwbaar waar het de vakmatige inhoud betreft. De opleiding is zich bewust van de soms ruimhartige oordelen waar het de theoretische werkstukken betreft en heeft maatregelen genomen om hierin verbetering aan te brengen. Het taalbeleid is een serieus aandachtspunt. Op het niveau van de opleiding is er nog beperkt sprake van expliciete maatregelen die de transparantie en de onderbouwing van de oordelen borgen. Ook is er sprake van een rommelige aanpak op het administratieve vlak. Het panel beoordeelt het systeem van de toetsing daarmee voor verbetering vatbaar, maar de aanpak positief. De examencommissie is vernieuwd en getraind op haar taak.

Zij maakt een solide indruk en zal zich nog doorontwikkelen in haar sturende taak bij de kwaliteit van het toetsen.

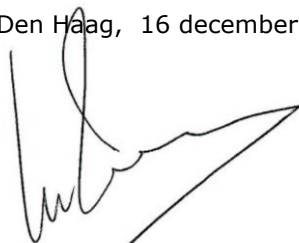
Het gerealiseerd niveau is voldoende op het bachelorniveau. De theoretische competenties kunnen nog versterkt worden. De beeldende en vakdidactische competenties zijn in orde. De opleiding heeft forse stappen gezet in de borging van de kwaliteit van het afstudeertraject.

In de afweging laat het panel het gerealiseerde niveau, de beeldende kwaliteit van de afgestudeerden, de redelijk soepele aansluiting op het werkveld en de genomen maatregelen ten aanzien van het afstuderen zwaarder wegen dan de verbeterpunten die er zijn op het vlak van het toetsbeleid en het taalbeleid. De examencommissie is goed op weg en het panel heeft vertrouwen in de wijze waarop zij de verdere invulling van haar taak zal gaan vorm geven.

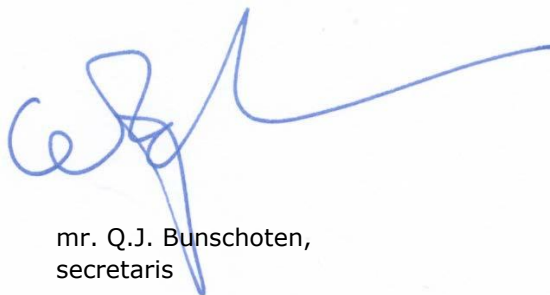
Algemene conclusie:

De opleiding is naar de mening van het auditpanel op dit moment van voldoende kwaliteit, maar zit zowel letterlijk als figuurlijk midden in een grondige verbouwing. De ingezette veranderingen zijn ingezet vanuit de erkenning van de noodzaak om nieuwe lichten studenten voor te bereiden op een veranderend werkveld. Het panel adviseert de opleiding om zichzelf tot doel te stellen de resultaten van dit ambitieuze traject te borgen en dit in een midterm review in 2015 aan te tonen. Het auditpanel heeft vertrouwen in de door de opleiding ingeslagen weg en beveelt op basis van zijn bevindingen aan om de bachelor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving te accrediteren.

Den Haag, 16 december 2013

drs. W.G. van Raaijen,
voorzitter

mr. Q.J. Bunschoten,
secretaris

3. INLEIDING

Karakteristiek van de opleiding.

De Rijksnormaalschool voor Tekenonderwijzers, opgericht in 1881 en gehuisvest in het Rijksmuseum, is de voorloper van de Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming (BVO). BVO is daarmee de oudste docentenopleiding voor beeldende vorming in Nederland. De Academie is kleinschalig en heeft een persoonlijk karakter. Er studeren ongeveer 300 studenten en er werken 50 medewerkers. BVO bevindt zich in het hart van de stadsregio Amsterdam. Deze grootstedelijke context kent een breed aanbod op het gebied van kunst, cultuur en onderwijs. Dit inspireert studenten en biedt vele mogelijkheden om leerervaringen buiten BVO op te doen. De opleiding heeft een directe relatie met de Master Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.

De opleiding kan zowel in voltijd als in deeltijd gevolgd worden. Na het behalen van het diploma mogen afgestudeerden zich 'Bachelor of fine arts in education' noemen. Een docent beeldende kunst en vormgeving verzorgt onderwijs in één of meer sectoren of fases van het onderwijs (primair, voortgezet, middelbaar of hoger beroepsonderwijs) en/of verzorgt lessen, cursussen en projecten in de buitenschoolse kunsteducatie. Afgestudeerden zijn ook in staat om binnen de buitenschoolse kunsteducatie verschillende andere functies te vervullen, zoals educatief medewerker bij een museum of een andersoortige culturele instelling.

Inbedding van de opleiding in de hogeschool,

De Academie voor Beeldende Vorming is één van de zes faculteiten van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De andere faculteiten zijn:

- De Theaterschool
- Reinwardt Academie
- Conservatorium van Amsterdam
- Academie van Bouwkunst
- Nederlandse Filmacademie

De audit vond plaats tijdens een reorganisatietraject. Eind 2012 heeft het College van Bestuur op basis van een interne audit besloten tot het aanstellen van een interim directeur met als opdracht om vanuit een efficiëntere onderwijsorganisatie de noodzakelijke veranderingen te implementeren. De interim-directeur werkt hierbij samen met een manager onderwijs ad interim.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie.

In 2007 is de opleiding positief beoordeeld, waarbij aan de facetten 'Domeinspecifieke Eisen', 'Instroom' en 'Kwantiteit Personeel' de kwalificatie 'goed' werd verleend. Het visitatierapport bevatte aanbevelingen ten aanzien van aandacht voor de verhouding kunstenaar en docent binnen de opleiding, het structureren van de relatie met het beroepenveld, de educatieve component van de visie op internationalisering, verankering van de onderwijskundige ontwikkelingen bij de docenten en de systematisch en gestandaardiseerde implementatie van het toetsbeleid.

Na de vorige accreditatie heeft de opleiding een onderwijsvisie 'Kunst onderwijzen 2.0' opgesteld en op basis hiervan een curriculum met drie afstudeerprofielen ingevoerd. De opleiding heeft eerste verbeteringen doorgevoerd in het toetsbeleid en de AHK heeft hogeschoolbreed een kaderstellende richtlijn 'toetsen en beoordelen' opgesteld. De opleiding heeft een commissie van advies ingesteld en werkt bij projecten met externe opdrachtgevers uit het brede beroepenveld.

Interne audit

In juni 2012 wordt in opdracht van het College van Bestuur een tussentijdse audit bij BVO uitgevoerd. Een extern panel kijkt naar de voortgang op de vier verbetertrajecten die zijn ingezet na de visitatie van 2007: de organisatie, curriculumherziening, stagebeleid en het beleid rond toetsen en beoordelen. Het panel oordeelt positief over de visie achter de verandertrajecten, maar negatief over de implementatie en de organisatie ervan. Mede op basis van die conclusies besluit het College van Bestuur tot het vervangen van de directeur door een interim directeur met de opdracht om vanuit een efficiëntere onderwijsorganisatie de noodzakelijke veranderingen te implementeren.

Implementatie veranderingen en reorganisatie

Vanaf eind 2012 vindt onder leiding van de directeur a.i. een groot aantal werksessies plaats met studenten, docenten en ondersteunend personeel. De visie op het onderwijs binnen BVO wordt niet ter discussie gesteld, wel de manier waarop deze is verwerkt in het curriculum. Er bestaat consensus over het feit dat er anders gewerkt moet worden. De opleiding besluit te starten met de herinrichting van het curriculum en dit te gebruiken als een katalysator voor andere bijstellingen in de samenwerking, de onderwijsleeromgeving en de ondersteuning. De herinrichting van het curriculum wordt in het voorjaar van 2013 ingezet. Eind maart 2013 is er een heringericht curriculum en start het vormgeven van de programma's die het moeten gaan dragen. Ook is besloten om de deeltijdvariant af te bouwen en alleen nog maar studenten toe te laten in de verkorte deeltijdopleiding.

Vervolgens blijkt dat er (op de lange termijn) financiële tekorten zullen ontstaan. Oorzaken zijn de tendens van een dalende instroom, het onvoldoende sturen op rendement en vooral binnen de deeltijdopleiding veel niet-bekostigde studenten. Om financieel gezond te worden moet de opleiding de formatie in vier jaar (2014–2018) tijd terug brengen van 30,5 naar 18 fte. Dit is ten tijde van de audit als een formeel reorganisatieplan ter advisering aangeboden aan de Hogeschoolraad.

Ten tijde van de audit heeft de BVO te maken met een groot aantal ingrijpende zaken die parallel lopen:

- een gerealiseerde verhuizing voor één jaar vanwege de renovatie van het pand aan het Hortusplantsoen, de audit vond plaats op de tijdelijke locatie
- de implementatie in één klap van het nieuwe curriculum
- de organisatieontwikkeling gericht op het 'in control' zijn
- –een formeel reorganisatieplan

Het panel heeft deze omstandigheden betrokken bij zijn oordeelsvorming. Het panel trof een opleiding in volledige verbouwing aan. Voor het panel was het daarom de vraag wat te beoordelen: het ancien regime of de nog niet gerealiseerde planvorming. Het panel is hier pragmatisch mee omgegaan en heeft waar mogelijk de nieuwe situatie beoordeeld.

Het interim-management heeft in dit veranderingstraject frequente ontmoetingsmomenten voor het docententeam ingevoerd die de docenten hoog waarden en waardevol zijn voor het veranderingstraject.

Vooraf heeft het panel de examenexpositie, de presentatie van afstudeeronderwerpen van derdejaars studenten bijgewoond en het vernieuwde toelatingsexamen bijgewoond.

Het panel heeft bij zijn oordeel de door de NVAO in haar brief van 20 juni 2013 benoemde focuspunten voor de beoordeling van docentenopleidingen betrokken. Het focuspunt 'implementatie van twee afstudeerrichtingen' is voor docentenopleidingen in het kunstonderwijs niet van toepassing. De overige punten worden bij de relevante standaard behandeld.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Visie en Profilering

De Academie voor Beeldende Vorming stelt zich ten doel vakbekwame en professionele docenten in de beeldende kunst en vormgeving op te leiden aan de hand van het didactisch concept van het authentiek leren.

Doel is om afgestudeerden in staat te stellen om anderen te leren kijken door hen kennis te laten maken met kunst en met de beeldcultuur. Ze kunnen anderen inspireren om de eigen beeldende capaciteiten te ontwikkelen. 'Leren leren kijken' is de titel van de zelfevaluatie.

Daartoe wil de academie:

- in wisselwerking met de omgeving werken aan een groter algemeen besef van de (historische) waarde van kunst en cultuur;
- een flexibele, eigenzinnige en toekomstgerichte onderwijsinstelling zijn;
- een inspirerende leer- en werkomgeving zijn waar studenten, docenten, kunstenaars en mensen uit het beroepenveld elkaar ontmoeten om ideeën, kennis en inzichten uit te kunnen wisselen;
- zo veel mogelijk recht doen aan de diversiteit van onderwijs, kunst en cultuur in een multiculturele samenleving;
- zo veel mogelijk recht doen aan de culturele diversiteit van de studenten;
- studenten zo veel mogelijk in staat stellen hun studie af te stemmen binnen een breed palet van beroepsmogelijkheden.

Het beroep docent in de beeldende kunst en vormgeving bestaat uit het verzorgen van onderwijs in één of meer sectoren of fasen van het reguliere onderwijs of het verzorgen van lessen, cursussen en projecten in de buitenschoolse kunsteducatie.

Het didactisch concept dat de Academie voor Beeldende Vorming hanteert is 'authentiek leren'. Authentiek leren vormt de leidraad voor een Academie die omgevingsgericht, competentiegestuurd, actueel en uitdagend onderwijs wil bieden voor zelfstandige, initiatiefrijke en betrokken toekomstige docenten beeldende kunst en vormgeving. Dat betekent dat het onderwijs zoveel mogelijk de vorm krijgt van *complete leertaken* en probleemstellingen die afgeleid zijn van de complexe taken zoals professionals uit het toekomstig werkveld die uitvoeren. Bovendien wordt er een verbinding gelegd met behoeftes en opvattingen van de studenten. Studenten worden uitgedaagd actief te participeren, onderlinge samenwerking aan te gaan en kritisch te reflecteren op het eigen leerproces en dat van anderen.

Balans tussen beeldend en docerend

De opleiding geeft aan dat zij zich sterker als docerende opleiding wil profileren. Daar waar voorheen nog wel eens studenten instroomden voor wie het docentschap een tweede keus ten opzichte van het autonoom beeldend werken was, kiest de opleiding er nu voor om het docentschap een meer prominente plek te geven binnen de profilering. De opleiding werkt dit uit in een aanpak die te kenmerken valt als participierend onderzoek. Het panel heeft eerste stappen op dit pad gezien waar het de selectie bij de toelatingsexamens betreft en ook heeft het panel kennis genomen van het stapsgewijs voorsorteren in het programma op drie afstudeerprofielen: didactiek, kunsttheorie en kunstpraktijk. De eerste resultaten hiervan zijn te verwachten bij de volgende lichter afstudeerders.

Het auditpanel kan zich in deze visie en profilering vinden, maar constateert dat de visie nog verdere uitwerking behoeft. Authentiek leren is nog niet in alle studieonderdelen terug te zien. De opleiding bezigt het woord kunsteducator. De lading van dit begrip is echter nog weinig concreet. De opleiding signaleert een aantal trends zoals het feit dat kunst- en cultuureducatie onder druk staan en een toenemende aandacht voor kunsteducatie als politiek-maatschappelijke opdracht. Het is het panel niet duidelijk geworden hoe de opleiding een antwoord denkt te formuleren op het complexe en snel veranderend werkveld. De rol die cultureel ondernemend werken als kunstdocent hierbij kan vervullen blijft naar de mening van het panel onderbelicht.

Beoogde eindkwalificaties

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties van de opleiding direct zijn ontleend aan het landelijk opleidingsprofiel Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (2002). Deze zijn regelmatig aangepast; in 2008 aan de bekwaamheidseisen van de SBL (Stichting Beroepskwaliteit Leraren) en aan de Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving in 2012. De Kennisbasis is opgesteld door het Netwerk KVDO, waarin BVO participeert. De Kennisbasis is gevalideerd door het werkveld en vastgesteld door de Vereniging Hogescholen.

In het profiel wordt in algemene beschrijvingen van kennis, vaardigheden, inzichten en houdingen, aangegeven over welke startkwalificaties een docent in de kunstvakken moet beschikken om succesvol te worden binnen het vak. Afgestudeerden kunnen reflecteren op hun eigen functioneren en blijven zich ontwikkelen. Het opleidingsprofiel kent een kerncompetentie (kritische reflectie en ontwikkeling) en vier competentiedomeinen: artistiek, pedagogisch en didactisch, interpersoonlijk en omgevingsgericht.

Binnen de competentiedomeinen zijn de competenties voor de docent beeldende kunst en vormgeving verbijzonderd ten opzichte van de algemene competenties van de kunstdocent. De competentiedomeinen kennen deelcompetenties. Van iedere deelcompetentie is hieronder een voorbeeld gegeven voor de docent beeldende kunst en vormgeving.

Artistiek competent

De kunstvakdocent kan als kunstenaar met een eigen visie artistiek werk creëren en het artistieke proces inclusief een breed scala aan ambachtelijke kennis en instrumentele vaardigheden toepassen in onderwijs waardoor lerenden de betekenis van kunst ervaren, geïnspireerd raken en een eigen artistiek proces te doorlopen.

<i>deelcompetentie</i>	<i>voorbeeld</i>
<i>Creëren</i>	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: drukt een eigen artistieke visie uit met behulp van daartoe geëigende middelen in beeldende concepten en/of beeldend werk.
<i>Ambachtelijk</i>	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: hanteert bewust verschillende beeldende middelen (materialen, technieken, beeldaspecten).

Pedagogisch-didactisch competent

De kunstvakdocent beschikt als docent over de juiste pedagogische en didactische kennis en vaardigheden om op professionele wijze voor de individuele lerenden en voor groepen lerenden waarmee hij werkt, een veilige en krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin hij hen begeleidt hun mogelijkheden en ambities te ontdekken en ontwikkelen.

Pedagogisch	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: biedt leerlingen/deelnemers een veilige en krachtige leer- en werkomgeving waarbinnen interesse in beeldende kunst en vormgeving wordt gewekt en levend gehouden
Didactisch	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: formuleert doelen voor lessen en ontwikkelt curricula die afgestemd zijn op de eindtermen c.q. kerndoelen zoals deze gehanteerd worden door de betreffende school of instelling.

Interpersoonlijk competent

De kunstvakdocent heeft als docent en kunstenaar het vermogen een prettig leer en werkklimaat te creëren waarin hij oog heeft voor persoonlijke relaties en waarin op een coöperatieve en constructieve manier door betrokkenen wordt gecommuniceerd en samengewerkt.

Communicatief	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: communiceert en verantwoordt de eigen artistieke, pedagogische en didactische visie en daaruit voortvloeiende keuzes naar verschillende doelgroepen (school, ouders, cursisten e.d.)
Samenwerken	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: levert een constructieve bijdrage aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat en een goede organisatie binnen de (onderwijs)instelling of kunsteducatieve projecten.

Omgevingsgericht competent

De kunstvakdocent kan als docent en cultureel ondernemer relevante ontwikkelingen in de samenleving signaleren en onderzoeken en ziet daarin de kansen en mogelijkheden om op een zakelijke en georganiseerde wijze de verbinding te leggen met zijn leer en werkomgeving.

Omgevingsgerichtheid	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: onderzoekt hoe hij zich in houding en visie verhoudt tot actuele beeldende en maatschappelijke, educatieve ontwikkelingen.
Cultureel ondernemen	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: neemt initiatief en benut kansen in de binnen- en buitenschoolse onderwijsmarkt, voor zowel bestaande als nieuwe producten of activiteiten.

Kritisch reflectief competent

De kunstvakdocent heeft als startbekwaam beroepsbeoefenaar een kritische en onderzoekende houding richting zijn eigen (kunst)pedagogische en artistieke handelen, beroepsopvattingen en persoonlijke concepten en kan deze systematisch bijstellen ten bate van zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Reflectief	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn eigen competenties en maakt daarbij van gebruik van informatie en hulpverleners (supervisie, intervisie).
Groei en vernieuwing	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving: kan op methodische wijze, voor de beroepspraktijk relevante informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken)

Het panel stel vast dat de opleiding het landelijke opleidingsprofiel en de Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving direct heeft overgenomen. De Kennisbasis is recentelijk opgesteld en op landelijk niveau gevalideerd met het werkveld.

Uit de Kunstenmonitor 2012 blijkt dat 68% van de afgestudeerden de opleiding kwalificeert als een goede basis om competenties verder te ontwikkelen en 48% van de respondenten vond dat het programma een goed niveau had.

Borging bachelorniveau

Het landelijke opleidingsprofiel, en daarmee ook het profiel van de opleiding, kent een heldere koppeling met de Dublin descriptors. Zo kent het opleidingsprofiel de competentie Interpersoonlijk competent die gekoppeld is aan de Dublin descriptor Communicatie. Het panel heeft kennis genomen van een document waarin de opleiding laat zien dat de landelijke competenties gezamenlijk de Dublin descriptors afdekken. Het auditpanel constateert dat de landelijke competenties direct verwerkt zijn in de set van de opleiding en dat daarmee het bachelorniveau geborgd is.

Contacten werkveld en partneropleidingen

Vrijwel alle opleidingen voor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving in Nederland zijn gelieerd aan een autonome beeldende kunstopleiding binnen de hogeschool. BVO is echter een eigenstandige docentenopleiding en de enige beeldende opleiding binnen de AHK, naast docentenopleidingen voor podiumkunsten (Muziek, Theater, Dans). Tussen deze opleidingen wordt kennis uitgewisseld waarbij het lectoraat Kunst- en cultuureducatie een belangrijke rol speelt. Daarnaast beschikt de AHK over een discipline overstijgende masteropleiding Kunsteducatie. De bacheloropleiding participeert in het netwerk Kunstvakdocentenopleidingen (KVDO) van de Vereniging Hogescholen.

In de kritische reflectie stelt de opleiding dat zij streeft naar flexibele contacten met het werkveld in een netwerkachtige organisatie. Een belangrijke bron van kennis over de ontwikkelingen in het werkveld zijn de contacten vanuit de stages en met alumni. Een deel van het docentencorps is ook actief in het veld als onderzoeker, theoreticus of kunstenaar. Zo is één van de docenten lid van de commissie die het landelijk eindexamen voor het voortgezet onderwijs opstelt.

Tijdens de audit is het panel nader ingegaan op de door de opleiding geclaimde netwerkachtige structuur van de relaties met het werkveld. De vertegenwoordigers van het werkveld gaven aan dat de contacten met de opleiding vooral betrekking hebben op de realisatie van stages en projecten. Als zij plaats vinden zijn deze echter beperkt van aard. De vertegenwoordigers geven aan dat er nauwelijks contacten op directieniveau zijn en dat deze niet op een structurele manier plaats vinden. Ook is niet gebleken dat de opleiding feedback vraagt over de eindkwalificaties en de profilering van de opleiding. De contacten van de opleiding met het werkveld maken daarmee een sterk instrumentele indruk.

Internationaal perspectief

BVO biedt haar studenten de mogelijkheid stage te lopen in het buitenland of te studeren aan een buitenlandse academie of andersoortige onderwijsinstelling. Jaarlijks maken verschillende studenten gebruik van deze mogelijkheid. In het kader van deskundigheidsbevordering van docenten worden middelen beschikbaar gesteld voor onderzoek en kennisuitwisseling in het buitenland. De afgelopen jaren hebben docenten van BVO presentaties over authentiek leren gehouden in onder andere de Verenigde Staten, Italië, Japan en Hongarije. Van het actuele internationale discours over kunsteducatie waar de opleiding in de kritische reflectie over spreekt heeft het panel tijdens de gesprekken en in de documentatie niet veel weerslag aangetroffen.

Weging en Oordeel

Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie als voldoende.

Het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties zijn congruent aan wat de landelijke beroepspraktijk vraagt. De opleiding heeft de landelijke kwalificaties, die recentelijk vertaald zijn in de Kennisbasis Docent Beeldende Kunst en Vormgeving direct overgenomen. Daarmee zijn de eindkwalificaties actueel. De opleiding zelf is sterk in verandering. De uitwerking van deze veranderingen in een eigen profilering en een eventuele vertaling hiervan in de eindkwalificaties heeft nog niet plaats gevonden.

De opleiding heeft een competentieset die letterlijk overeenkomt met het landelijk profiel dat de Dublin descriptoren afdekt. Deze afleiding is helder en begrijpelijk. Het bachelorniveau is naar de mening van het panel daarmee geborgd in de eindkwalificaties.

De opleiding heeft contacten met het werkveld, maar deze zijn vooral praktisch van aard en weinig structureel. Het internationale perspectief van de opleiding komt wat bleek over. Het versterkte accent op het docentschap is een lovenswaardige eerste stap. Het panel is van mening dat de opleiding veel meer profijt kan halen uit een structurele relatie met de werkveldpartners (met name de onderwijsinstellingen) in de regio. De snel veranderende praktijk van de kunsteducatie vraagt ook van de opleiding een ondernemende houding waarin de opleiding gemaakte keuzes op een systematische manier toetst aan het werkveld en nagaat of de inhoud van de opleiding nog steeds actueel is. Juist in een tijd waarin de opleiding voor wezenlijke keuzes ten aanzien van haar profilering staat is dit volgens het panel essentieel. De gemengde beroepspraktijk van de docenten komt hierin overigens deels tegemoet.

Het panel laat in zijn oordeel meewegen dat de contacten met het werkveld beperkt zijn en het niveau van de werkvloer niet overstijgen en dat de profilering nog pril is gezien het feit dat de veranderingen binnen de opleiding recent zijn. De opleiding beschikt wel over een actuele set eindkwalificaties die het bachelorniveau afdekken.

Het panel komt alles afwegende tot het oordeel **voldoende** op deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Beschrijving programma

Ten tijde van de audit was het curriculum geheel herzien. De opleiding heeft de keuze gemaakt om dit curriculum in één keer in te voeren. Het panel heeft zijn oordeel gebaseerd op het vernieuwde curriculum, maar heeft daarmee nog weinig inzicht kunnen krijgen in de studeerbaarheid en samenhang. Ook heeft het panel geen inzicht gekregen in de overgangsmaatregelen. Overigens is tijdens de gesprekken niet gebleken dat studenten problemen ondervinden op deze aspecten.

Voltijd

Het eerste, propedeutische jaar van de studie staat in het teken van verkenning en ontdekking. De student maakt kennis met de belangrijkste aspecten van het beroep van docent beeldende kunst en vormgeving. Studenten krijgen onderwijs in beeldende vakken zoals 2D, 3D, 4D (nieuwe media) en design. In de laatste periode is er een TechnologyLab geprogrammeerd waarbij de studenten workshops volgen op de grens van cultuur, wetenschap, kunst en technologie.

De didactische leerlijn is geconcentreerd in het eerste semester met vakken als onderwijskunde en vakdidactiek. In het eerste jaar lopen de studenten stage in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In het tweede semester volgt het project Visie op de beroepspraktijk. Studenten maken in deelprojecten kennis met verschillende beroepsperspectieven van de afgestudeerde docent beeldende kunst en vormgeving. Verder voeren studenten een educatief project uit voor een externe opdrachtgever. Binnen de kunsttheoretische leerlijn zijn er vakken als kunstgeschiedenis, cultuurgeschiedenis en kunstbeschouwing. Studenten uit jaar 1 en 4 bezoeken het ene jaar de Biënnale in Venetië en in het andere jaar Londen voor een studiereis.

Het programma van de tweedejaars studenten bouwt voort op de opgedane kennis en ervaring in de beeldende en didactische vakken van de propedeuse. Vanaf het tweede jaar specialiseert de student zich in een gekozen beeldend medium. Wel volgen alle studenten de module Design en het TechnologyLab. Tijdens dit studiejaar krijgen de studenten verdiepend onderwijs in de vakken binnen de didactische en de kunsttheoretische leerlijn. Een studiereis naar Berlijn maakt deel uit van de kunsttheoretische leerlijn. Tijdens de stage functioneren de studenten binnen het vmbo. Studenten volgen keuzevakken gegeven door gastdocenten binnen BVO. In het tweede semester voeren de studenten een educatief project voor een externe opdrachtgever binnen het basisonderwijs uit.

In het derde jaar gaan de studenten steeds zelfstandiger aan de slag. Bij het onderwijs in het gekozen beeldend medium ligt de nadruk op het individuele artistieke onderzoeksproces en het productieproces als geheel. Het lesprogramma staat verder in het teken van het doceren van het interdisciplinaire vak CKV en Kunst Algemeen zoals het op havo en vwo in de tweede fase gegeven wordt. Onderdeel van de CKV module is een studiereis naar Istanbul. Studenten krijgen een module onderzoeksvaardigheden en bereiden zich vervolgens tijdens laatste blok voor op de keuze voor een afstudeerprofiel.

Studenten kunnen de stage volledig binnen een school uitvoeren, maar ook ervoor kiezen om deze te combineren met een kunsteducatieve projectstage. Studenten voeren ook een educatief project voor opdrachtgevers zoals FOAM, Stedelijk Museum Amsterdam of het Rijksmuseum.

In het vierde jaar werkt de student voornamelijk zelfstandig aan de voorbereiding van het eindexamen. Studenten kiezen één van de drie afstudeerprofielen: didactiek, kunsttheorie of kunstpraktijk. Binnen de profielkeuze kiest de student ook 8 EC keuzevakken binnen of buiten de hogeschool. Het afstuderen bestaat uit een kunsteducatieve stage (13 EC of 21 EC in geval van een LIO-stage), beeldend werk (20 EC) en een afstudeeronderzoek (12 EC). Daarnaast is er vrije studieruimte om ook buiten BVO vakken te volgen.

Deeltijd regulier

Studenten deeltijd regulier combineren hun studie aan BVO met een baan in de kunsteducatie, het zogenoemde werkplekieren. Een student moet gemiddeld één dag per week werkzaam zijn in een kunsteducatieve functie. Voor alle studenten geldt dat er altijd ervaring moet worden opgedaan in het voortgezet onderwijs. De opleiding heeft besloten om met ingang van het studiejaar 2013-2014 geen nieuwe studenten meer te laten instromen in de reguliere deeltijd variant.

Studenten volgen ruwweg hetzelfde programma als de voltijd studenten, maar voeren geen educatief project omdat de studie een groot aandeel werkplekieren kent. Ook is er per jaar 12 EC gereserveerd voor algemene hbo-competenties. Studenten met een hbo-diploma krijgen op basis hiervan vrijstelling voor deze module. Studenten zonder een diploma tonen op basis van een portfolio en assessmentgesprek aan dat zij deze competenties hebben ontwikkeld via (eerdere) werkervaring, opleidingen of cursussen. Het afstuderen bestaat uit beeldend afstuderen (20 EC), afstudeeronderzoek (12EC) en werkplekieren (16 EC).

Deeltijd verkort

Deze deeltijdopleiding is gericht op studenten met een diploma kunstonderwijs die werkzaam zijn in de kunsteducatie. Alle studenten moeten ervaring opdoen in het voortgezet onderwijs. De opleiding beslaat twee studiejaren. Op basis van het diploma kunstonderwijs zijn de studenten vrijgesteld van de beeldende leerlijn (120 EC). Er is per jaar 24 EC gereserveerd voor een module algemene hbo-competenties. Studenten met een hbo-diploma krijgen op basis hiervan vrijstelling voor deze module.

De opleiding concentreert zich op de didactische leerlijn waarbinnen per jaar 14 EC is gereserveerd voor werkplekieren en de kunsttheoretische leerlijn. In het tweede jaar volgen de studenten de modules CKV en Kunst Algemeen. Het afstuderen bestaat uit een afstudeeronderzoek (12 EC) en werkplekieren (6 EC). Anders dan bij de voltijdstudenten maken studiereizen geen deel uit van het programma.

Eindkwalificaties/programma

Het auditpanel constateert dat de opleiding de eindkwalificaties over het algemeen op afdoende wijze in het programma heeft verwerkt. De modulebeschrijvingen verwijzen naar de eindkwalificaties en de opleiding heeft de dekking van de eindkwalificaties uitgewerkt in een schema. De competenties als artistiek competent, pedagogisch-didactisch competent en interpersoonlijk komen op diverse plaatsen in het curriculum voor en de student moet middels afstudeeronderzoek, stage en beeldend werk aantonen dat hij de eindkwalificaties realiseert. Alumni en werkveld geven aan dat de opleiding studenten wel stimuleert op het vlak van cultureel ondernemen en omgevingsgerichtheid binnen instellingen, maar dat de opleiding onvoldoende basis biedt voor zelfstandig ondernemerschap. Gezien de ontwikkelingen waarbij er een verschuiving optreedt naar het inhuren van freelancers binnen de kunsteducatie is dit een punt waar de opleiding naar de mening van het panel aandacht aan zou moeten besteden.

Afgestudeerden van de deeltijdopleiding verkort geven aan dat wat hen betreft de opleiding alleen neer komt op theoretisch afstuderen. Zij volgen geen beeldende vakken. Zij voelen zich eigenlijk te weinig ondersteund op het vlak van de vakdidactiek: hoe draag je het vak nu eigenlijk over. Dit aspect blijken zij vooral in de praktijk te moeten leren van een oudere collega binnen hun eigen instelling.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat docenten en studenten nog niet consequent reflecteren op het verwerven van de eindkwalificaties. In bepaalde modules is dit wel het geval, maar naar de mening van het panel kan de opleiding de samenhang en het leereffect van het programma als geheel nog versterken door studenten en docenten bij alle modules de relatie met de eindkwalificatie expliciet te laten maken.

Opzet, inhoud en onderwijsvisie

Authentiek leren

Het didactisch concept aan de Academie voor Beeldende Vorming is het 'authentiek leren'. Het betekent dat het onderwijs zoveel mogelijk de vorm krijgt van complete leertaken en probleemstellingen, afgeleid uit het toekomstig werkveld. Studenten worden uitgedaagd actief te participeren, samenwerking aan te gaan en kritisch te reflecteren op het leerproces. Kortweg: leren door te doen. Authentiek leren leidt op de Academie voor Beeldende Vorming tot onderwijs waarin:

- kennis wordt geconstrueerd in complete en complexe taaksituaties;
- het leren is gericht op de leefwereld van de student;
- het leren relevant is voor situaties buiten de academie;
- communicatie en samenwerking een belangrijke rol spelen bij het leren.

Het panel stelt vast dat het onderwijsprogramma zoals gepresenteerd door de opleiding gebaseerd is op dit concept. De opleiding hanteert dit concept al enige jaren en docenten zijn gewend om binnen dit concept te denken. Studenten leren door beeldend werk te maken, onderwijs te bedenken en te geven en door projecten uit te voeren voor externe opdrachtgevers. Sterk aan dit concept is de directe oriëntatie op de beroepspraktijk. Reflectie en samenwerking zijn verankerd in het programma. Een mooi voorbeeld is het vak CKV waarbij de studenten voor een studiereis naar Istanbul zelf het educatieve programma moeten verzorgen, maar ook als consument dit programma volgen en beoordelen. De resultaten van het geheel worden bijgehouden op een blog. Het panel stelt vast dat de onderwijsvisie doorwerkt in het gepresenteerde programma, maar moet tegelijkertijd vaststellen dat er op veel plaatsen sprake is van 'work in progress'. Het panel heeft nog vraagtekens hoe de beeldende leerlijn, maar ook de kunsttheoretische leerlijn zich nu verhouden tot het concept. Door de keuze van de opleiding om het vernieuwde curriculum in één keer in te voeren kan het panel nog geen uitspraak doen in hoeverre de aanwezige voorbeelden representatief zijn voor het curriculum als geheel en in hoeverre dit zal doorwerken in de vernieuwde curriculumopzet.

Opzet van het onderwijsprogramma

In plaats van de oude drie domeinen (Beeldende Kunst en Vormgeving, Kunst en Cultuur en Overdracht) hanteert de opleiding in het vernieuwde onderwijsprogramma zes leerlijnen:

Beeldende leerlijn	Aanvankelijk ligt de focus op technieken en vaardigheden. Naarmate de tijd vordert verschuift de focus naar het vormgeven van en reflecteren op het eigen beeldend proces
Didactische leerlijn	De student kennis met verschillende manieren van didactisch handelen en leert van casuïstiek. In elk studiejaar loopt de student stage die hem staat stelt dit in de praktijk te brengen en te verdiepen
Kunsttheoretische leerlijn	Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats aan de hand van vakliteratuur
Leerlijn Verbinding & Omgeving	De student legt verbinding tussen de verschillende vakken én het werkveld door integrale vakken, projecten en onderzoek
Leerlijn vrije studieruimte	Toename van vrije keuze voor studenten naarmate de studie vordert
Leerlijn studieloopbaan	Begeleiding van studenten tijdens de gehele studieloopbaan

Deze leerlijnen maken de ontwikkeling zichtbaar die de student doormaakt op de verschillende leergebieden. Binnen de leerlijnen 1 t/m 3 legt de opleiding het fundament voor de afzonderlijke vakken die in leerlijn 4 met elkaar verbonden en in samenhang gebracht worden. Leerlijn 5 biedt de studenten de ruimte voor individuele invulling en profilering. Leerlijn 6 zorgt ervoor dat studenten de regie over hun eigen studieloopbaan leren vormgeven met individuele coaching door een docent en gekoppeld aan intervisie met jaargenoten.

De opleiding kent een opzet waarin de vier leerjaren onderverdeeld zijn in drie fasen. Het eerste jaar staat in het teken van verkenning en ontdekking. Het tweede jaar en het derde jaar vormen de differentiatiefase en het vierde jaar is de afstudeerfase. De studenten volgen in het eerste jaar eenzelfde basisprogramma. Vanaf het tweede jaar komt er meer ruimte voor individuele invulling en profilering. In het derde jaar werkt de student steeds zelfstandiger en wordt de ruimte voor individuele accenten groter. Aan het eind van jaar drie kiest de student een eigen afstudeerprofiel via het 'afstudeerplan'. In jaar vier werkt de student zelfstandig aan het eigen afstuderen op drie terreinen: beeldend, didactisch en onderzoekend.

Bij de recente curriculumvernieuwing zijn de volgende aspecten als uitgangspunt gehanteerd: aangepaste balans tussen beeldende vorming en docentschap, een evenredige verhouding tussen de beeldende media, een studentgestuurde onderwijsfilosofie, een andere opzet van de stages en stagebegeleiding en van mentoraat naar studieloopbaanbegeleiding.

Kenmerkend is dat studenten in ieder jaar stage lopen en dat er in jaar één tot en met drie steeds een project voor een externe opdrachtgever wordt uitgevoerd. In jaar 3 zijn de didactische en de kunsttheoretische leerlijn niet meer expliciet aanwezig, maar worden deze geïntegreerd binnen de leerlijn verbinding en omgeving. Modules als CKV en Kunst Algemeen kennen een integrale aanpak.

In het afstudeerjaar heeft de opleiding de keuze gemaakt dat studenten zich kunnen profileren op drie profielen: Didactiek, Kunsttheorie of Kunstpraktijk. Het profiel Didactiek houdt in dat de student een LIO-stage uitvoert bij een school in het primair of voortgezet onderwijs. Het onderzoek betreft een actie-onderzoek op de LIO-school. Bij het profiel Kunsttheorie voert de student naast zijn stage een kunsttheoretisch onderzoek met een educatieve paragraaf uit en volgt relevante theoretische vakken bij een hbo of universiteit. Dit profiel wordt door studenten ook gezien als een voorbereiding voor een masteropleiding. Bij het profiel Kunstpraktijk voert de student een onderzoek uit voor een externe opdrachtgever (bijvoorbeeld een museumprogramma) en volgt een aanvullende stage bij een instelling voor amateurkunst of community arts.

Bij de deeltijdopleidingen springt het besluit om de deeltijdopleiding regulier af te bouwen en alleen nog de verkorte deeltijdopleiding aan te bieden in het oog. Bij deze laatste opleiding zijn voor zover bekend bij het panel geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. Het besluit tot afbouw van de deeltijdopleiding regulier is in belangrijke mate gebaseerd op de studeerbaarheid en bekostigingsoverwegingen.

Het panel constateert dat het volledig effect van al de genomen maatregelen nog zichtbaar moet worden. De eerste resultaten zijn hoopgevend. De invoering van de leerlijnen is helder. Studenten en docenten bevestigen de indeling. De evenredige aandacht voor alle beeldende media is een lovenswaardige actualisatie. Studenten zijn positief over het nieuw ingevoerde TechnologyLab. Docenten beeldend geven aan dat zij meer themagestuurd zouden willen werken, wat ook het contact tussen de verschillende beeldende richtingen kan versterken.

De opleiding kiest ervoor om het doceren in het vak CKV te behandelen in de vorm van een interdisciplinaire studiereis. Het CKV project zoals het aan het panel gepresenteerd werd, brengt wel studenten samen van verschillende docentenopleidingen van de AHK, maar de studenten blijven werken vanuit de eigen discipline en daarmee is het project niet echt interdisciplinair. De uitwisseling is voornamelijk op theoretisch gebied, in een praktijkdeel komen de studenten elkaar niet tegen. Het panel vindt dit een gemiste kans. Het concept van een interdisciplinaire studiereis is prima, maar de opleiding kan hier echt nog meer profijt halen uit het feit dat zij onderdeel uitmaakt van een hogeschool met andere kunstdocentopleidingen.

Het panel heeft tijdens de audit kennis genomen van een project MediaCultuur. Een keuzevak waarbij studenten een lessenserie voor het voortgezet onderwijs maken waarin kunst, media en ICT bij elkaar komen. De studenten presenteerden hun opzet voor een serie in het vmbo waarbij leerlingen hun eigen gamepersonage ontwerpen binnen een eigen landschap. Doel is om de leerlingen hierbij te laten kijken naar de personages en landschappen die zij in bestaande games aantreffen en hoe deze vaak gebaseerd zijn op voorbeelden in de beeldende kunst. Het panel merkt op dat de mediale vaardigheden van de studenten op dit moment eigenlijk alleen als werkinstrument aanwezig zijn. Het panel acht hier een verdieping mogelijk op het vlak van media in de praktische didactiek.

Tijdens de rondleiding heeft het panel kennis genomen van sessie die onderdeel uitmaakt van het beeldend afstuderen. De vierdejaars studenten beschikken over een ruimte waar zij kunnen werken en presenteren. Een flexibel systeem maakt een variabele indeling van de ruimte mogelijk. Het panel was onder de indruk van deze ruimte en ook over de aanpak. De studenten presenteerden aan elkaar hoe zij een relatie leggen tussen hun eigen beeldend werk, maatschappelijke ontwikkelingen en kunst (theorie) en voerden een kritisch groepsgesprek over de presentaties.

In de gesprekken bleek dat de studenten deeltijd veel onderling contact hebben en van elkaar leren. Zij ervaren het als een gemis dat er geen contact is tussen voltijd en deeltijd studenten. Het panel geeft de opleiding in overweging om te onderzoeken op welke wijze de opleiding dit mogelijk kan maken. Ook voor de voltijdstudenten kan het nuttig zijn om in aanraking te komen met de ervaring van de deeltijdstudenten.

De relatie met de beroepspraktijk is voor een docentenopleiding in de kunst een uitdaging. Enerzijds moet de opleiding in contact staan met zowel primair als voortgezet onderwijs. Anderzijds is ook de markt van kunstinstellingen en kunsteducatieve instellingen van belang. Het panel constateert dat de netwerkachtige structuur die de opleiding voorstaat bij de relatie met het werkveld nog niet echt overtuigt. Daarmee loopt de opleiding het risico dat deze contacten vooral praktisch van aard zijn en te weinig een startpunt vormen voor een gezamenlijke visie en ontwikkeling van het vak. De visievorming op het vlak van zelfstandig cultureel ondernemerschap is nagenoeg afwezig.

De AHK heeft het keuzevak Beroep Kunstenaar met ingang van het studiejaar 2013-2014 heeft afgeschaft. Het panel verbaast zich over dit besluit van de hogeschool nu juist in de kunsteducatie een duidelijke trend waarneembaar is waarbij docenten niet meer in dienst treden, maar hun werk steeds meer als freelancer gaan verrichten. De opleiding heeft besloten om het keuzevak Cultureel Ondernemen aan te gaan bieden om in dit aspect te voorzien.

Stage

Iedere student loopt in ieder studiejaar van de opleiding stage. De opleiding beschikt hiertoe over een wijdvertakt stagenetwerk in Amsterdam en de provincies Noord Holland, Zuid Holland en Utrecht.

De eerstejaars stage start in de tweede helft van semester 1 en duurt tot de tweede helft van het semester 2. Studenten voeren de stage alleen of in tweetallen uit in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Er is een duidelijke koppeling van de stage met de lessen op de opleiding. In de vakken vakdidactiek en onderwijskunde gaat de aandacht naar de benodigde kennis en vaardigheden om beeldende lessen voor de stage te kunnen ontwikkelen en uit te voeren.

De tweedejaars stage wordt bij voorkeur in tweetallen uitgevoerd in het vmbo. Studenten leren het lesgeven in de praktijk maar er is een duidelijke koppeling met de lessen vakdidactiek en onderwijskunde, waardoor de student parallel kennis en vaardigheden krijgt om de stagelessen te ontwikkelen. Het formuleren van persoonlijke leerdoelen en leervragen is een belangrijk element.

De derdejaars stage kan volledig uitgevoerd worden op een school maar de student kan ook kiezen voor een kleinere schoolstage in combinatie met een buitenschoolse kunsteducatieve projectstage met als voorwaarde dat de schoolstage minimaal 7 EC omvat. Voor de schoolstage geldt: de theorielessen die de student verzorgt worden uitgevoerd in de bovenbouw van vmbo/havo of vwo zijn onderdeel van de vakken CKV, Kunst Algemeen of examenvak Tekenen Handvaardigheid en Textiele werkvormen. De student organiseert en begeleidt ten minste één buitenschoolse culturele activiteit van een groep leerlingen. Voor een (optionele) projectstage geldt als eis dat de student stage loopt bij een professionele instelling en begeleid wordt door een medewerker met kunsteducatieve expertise. De hoofdactiviteiten tijdens de projectstage moeten bestaan uit het ontwerpen en begeleiden van educatieve activiteiten.

De vierdejaars stage staat in het teken van de ontwikkeling tot zelfstandig, startbekwaam docent. De student mag zelf bepalen waar hij stage gaat lopen. Dat kan in het primair, voortgezet of beroepsonderwijs maar ook in het buitenschoolse kunsteducatieve veld. Bij een keuze voor een LIO-stage gaat het altijd om een voortgezet onderwijs stage. In alle gevallen dient het accent van de stage te liggen op het ontwerpen en uitvoeren van educatieve activiteiten. De invulling van de stage hangt samen met de keuze van het afstudeerprofiel.

Deeltijd: werkplekleren

Bij de deeltijdstudenten vindt de stage plaats door middel van werkplekleren. De student moet gemiddeld anderhalve dag per week werkzaam zijn in een kunsteducatieve functie. Bij aanvang van de studie moeten zij daarom beschikken over een relevante werkplek waar aantoonbaar gewerkt wordt aan een aantal van de benodigde competenties voor docent beeldende kunst en vormgeving. Tijdens het werkplekleren worden studenten begeleid door een stagecoach vanuit de opleiding. Het werkplekleren wordt beoordeeld aan de hand van verslaglegging in een portfolio, op grond van participatie in intervisiesessies en op grond van beoordelingen van werkgevers, begeleiders op de werkplek en stagecoaches.

Stagebegeleiding

Met ingang van het studiejaar 2013-2014 laat de opleiding de stage op twee manieren begeleiden: door de stagedocent van de school waar de student stage loopt en op de opleiding door de stagecoach – afkomstig uit de didactische leerlijn – aan de hand van reflectie op ervaringen via bijvoorbeeld filmpjes. De stagecoach coacht de studenten aan de hand van concrete leervragen (individueel) en via intervisie.

Tussen de stagedocenten en stagecoaches vindt naar behoefte overleg plaats via mail, telefoon of Skype. Het contact met het werkveld vindt plaats via een nieuw aangestelde accountmanager stages. Dit is een verandering ten opzichte van voorgaande jaren toen beeldende docenten die binnen hun aanstelling uren 'over' hadden, de stages begeleidden. De geografische uitgestrektheid van het werkgebied maakte het praktisch niet uitvoerbaar alle stages te bezoeken en de kwaliteit van de stagebezoeken was te laag.

In diverse gesprekken heeft het auditpanel de stages aan de orde gesteld. Het panel was er op voorhand niet van overtuigd dat de nieuwe aanpak van de stagebegeleiding op afstand zou kunnen werken. Uit de gesprekken bleek dat deze aanpak de handen bij de studenten en het werkveld nog niet op elkaar krijgt. Het werkveld vindt dat er in het verleden te weinig ondersteuning vanuit de opleiding was. Als standaardhouding werd beschreven dat de opleiding het al snel goed vond. De gesprekken gaven het panel de indruk dat de opleiding de begeleiding van de opleidingsdocent in belangrijke mate overlaat aan de opvattingen van de school c.q. de inzichten van de docent. De praktijk was dat studenten zich melden als stagiair, maar van afstemming met de opleiding verder geen sprake was.

Het werkveld geeft aan dat het uitgangspunt van begeleiding door een vakdidacticus goed is, maar dat er nog geen ervaring is opgedaan op basis waarvan uitspraken kunnen worden gedaan. Het werkveld pleit nadrukkelijk voor contact tussen de stagecoach en de opleidingsdocent. Overigens gaat deze aanpak ervan uit dat er een erkende docentopleider op de stageschool is. Er ontstaat wat dit betreft dus een groot verschil tussen studenten die stage lopen aan een opleidingsscholen en studenten die bij een niet-opleidingsschool stage lopen. Het werkveld adviseert de hogeschool om het beleid van het platform opleidingsscholen binnen de AHK door laten werken op opleidingsniveau en mist overleg op directieniveau. Studenten waren in het gesprek tijdens de audit zeer kritisch over de stagebegeleiding oude stijl. Zij zien de voordelen van de nieuwe aanpak, maar stellen wel dat deze nog verder uitgewerkt moet worden om succesvol te kunnen zijn. Vooralsnog geven de studenten de nieuwe aanpak een eerlijke kans.

Het panel is van mening dat het onderwerp stages voor een docentenopleiding van essentieel belang is. Op basis van de audit en de documentatie heeft het panel de indruk dat de opleiding het onderwerp serieus oppakt. Dat was ook nodig gezien de reacties van studenten en werkveld. Het aanstellen van een accountmanager en het opnieuw inrichten van de stagebegeleiding zijn hiervan de eerste zichtbare resultaten. Ook het feit dat de opleiding de gelegenheid aangrijpt om de werkvormen in de stagebegeleiding te actualiseren is een goed initiatief. Het panel is echter nog niet in staat om een uitspraak te doen over de kwaliteit van deze hervorming omdat de wijzigingen pas na de audit voor het eerst toegepast zullen gaan worden. De opleiding zou meer sturing moeten geven op de begeleiding door de opleidingsdocent door middel van richtlijnen en criteria. Het panel raadt de opleiding aan om tot een structureel overleg op directieniveau te komen en om een stevige vorm van kwaliteitszorg voor de stages in te voeren zodat de feedback van studenten en werkveld kan bijdragen aan het verder ontwikkelen van de stagebegeleiding.

Theorie en literatuur

Op basis van de scripties, de literatuurlijst en de toetsen concludeert het panel dat de theorievorming over het geheel genomen adequaat is. De vakken Kunstgeschiedenis, Cultuurgeschiedenis en Kunstbeschouwing vormen samen de kunsttheoretische leerlijn die in het derde jaar opgaat in de leerlijn verbinding en omgeving met de vakken CKV en Kunst Algemeen. De literatuur die de opleiding gebruikt is volgens het panel van voldoende niveau. Bij het onderwijs gebruikt de opleiding ook buitenlandse literatuur, maar het aandeel is beperkt. De kunsttheoretische scripties bevatten over het algemeen een stevige Nederlandse literatuurlijst met een behoorlijk aandeel Engelse vakliteratuur. De kunsteducatieve scripties scoren minder wat de literatuurlijst betreft. Hier ziet het panel ruimte voor verbetering. De samenstelling van de collectie van de mediatheek bevestigt dit beeld. Sommige hebben vakken zelf readers samengesteld om tot een vakspecifiek aanbod te komen.

Studenten kunnen in het kader van hun keuzeruimte ook theorievakken buiten de opleiding volgen, zoals bijvoorbeeld bij Hogeschool van Amsterdam of andere faculteiten van de AHK. Studenten blijken hier regelmatig gebruik van te maken.

Onderzoek

De opleiding is betrokken bij het lectoraat Kunst- en cultuureducatie en de multidisciplinaire masteropleiding Kunsteducatie. De lector is betrokken bij de curriculumontwikkeling van de opleiding en zes docenten zijn bij het lectoraat betrokken. De betrokkenheid van studenten bij het lectoraat verkeert nog in de planfase.

De onderzoeksoriëntatie van de opleiding bestaat uit de vakgebonden onderzoeksvaardigheden die de studenten vooral in de externe projecten opdoen. Studenten leren tijdens de opleiding onderzoek te doen in voorbereiding op de realisatie van educatieve opdrachten. Ook heeft de opleiding het vak onderzoeksvaardigheden ingevoerd. Ten tijde van de audit had de opleiding ook het traject van het afstudeeronderzoek opnieuw ingericht met als belangrijkste kenmerken dat de student nu één afstudeeronderzoek doet met één thema dat past bij het gekozen afstudeerprofiel. Ook is er een strakkere begeleiding op de onderzoeksfasering tijdens het afstuderen voorzien.

Het panel heeft in de aanloop naar de audit de presentaties van de derdejaars studenten bijgewoond waarin zij de keuze voor hun afstudeerprofiel beargumenteerden. Het acht dit een zinnig initiatief en constateert dat de studenten hun keuze helder konden onderbouwen en dat deze sessie een duidelijke impuls geeft aan het afstudeertraject. De afstudeerwerken die het panel heeft bestudeerd waren echter nog gebaseerd op de oude methodiek en bieden derhalve geen zicht op de resultaten van deze nieuwe aanpak.

Internationale component

Elk studiejaar zijn studiereizen vast onderdeel van het curriculum. Studenten uit jaar 1 en jaar 4 gaan in het eerste semester naar Venetië of Londen, zodat iedere student of in jaar 1 of in jaar 4 één van beide steden bezoekt. In Venetië ligt het accent op het bezoeken van de 'Biennale di Venezia', een tweejaarlijkse manifestatie van moderne kunst, en op het vele dat de stad Venetië in kunsthistorisch opzicht te bieden heeft. In Londen wordt kennis genomen van het enorme aanbod aan oude en moderne kunst. In het tweede studiejaar vindt er een studiereis naar Berlijn plaats als onderdeel van het vak Kunst- en cultuurgeschiedenis. Derdejaars studenten van de Academie voor Beeldende Vorming gaan samen met derdejaars studenten van de AHK opleidingen Docent Dans en Docent Muziek op studiereis naar Istanbul. In Istanbul voeren de studenten een zelf ontworpen CKV-programma op locatie uit. Voor voltijd studenten zijn deze studiereizen verplicht, deeltijdstudenten en alumni kunnen zich facultatief inschrijven voor de studiereizen in jaar 1 en jaar 4 als er nog plekken beschikbaar zijn.

Studenten kunnen ook in het buitenland stage lopen en gebruik maken van de uitwisselingsprogramma's van de AHK. Het panel heeft ook kennis genomen van verschillende studenten die hebben geparticipeerd in buitenlandse kunsteducatieve projecten. Docenten hebben in de afgelopen jaren presentaties verzorgd op verschillende symposia in onder andere de Verenigde Staten, Italië, Japan en Hongarije.

Het panel vindt dat de opleiding een mooi gebalanceerd programma aan studiereizen biedt. De thematiek van deze reizen concentreert zich op de kunsttheorie en -stromingen. Opvallend is dat het panel geen aanwijzingen heeft aangetroffen van samenwerking met buitenlandse opleidingen. Ondertussen biedt de opleiding wel gelegenheid aan studenten en docenten om een internationale dimensie aan het onderwijsprogramma te geven.

Naast de internationale component wil het panel aandacht vragen voor de interculturele component. Een docentenopleiding in een grootstedelijke omgeving heeft hier direct mee te maken. De studentenpopulatie en vooral het programma van de opleiding zijn nog overwegend westers georiënteerd. Het programma biedt afgezien van een keuzevak waarin diversiteit vanuit

een theoretisch kader wordt benaderd nog weinig zicht op de wijze waarop de opleiding het thema interculturaliteit in de praktijk van alledag adresseert. Bijvoorbeeld de studiereis naar Istanbul biedt hiervoor volgens het panel een uitgelezen mogelijkheid. Tijdens de audit vertelde het management over eerste stappen om met de interculturele omgeving van de tijdelijke huisvesting in contact te komen. Het panel vindt dit een noodzakelijke stap en adviseert de opleiding om dit thema structureel op te pakken.

Instream

De opleiding heeft recentelijk diverse maatregelen getroffen wat betreft de instroom. Zo is besloten om geen studenten meer toe te laten in de variant deeltijd regulier en zijn de eisen wat betreft het diploma kunstonderwijs bij deeltijd verkort aangescherpt. Studenten mogen nu niet langer dan vijf jaar geleden zijn afgestudeerd. Tenzij er bewijzen zijn van een actieve kunstpraktijk. De opleiding zet bij de instroom sterker haar profiel als docentenopleiding neer en bevraagt studenten kritisch op hun motivatie voor het docentschap.

Het panel stelt vast dat de opleiding de procedure rond het verlenen van vrijstellingen bij de deeltijd verkort zorgvuldig hanteert. Ook controleert de opleiding of de deeltijdstudenten beschikken over een relevante werkplek voor het werkplekieren. De opleiding maakt in haar kritische reflectie gewag van een toenemende instroom van studenten met een MBO-diploma. Het panel acht dit een goede ontwikkeling, maar raadt de opleiding wel aan om de komende periode kritisch te evalueren in hoeverre het programma studeerbaar is voor deze categorie studenten en of er eventueel aanvullende maatregelen nodig zijn.

Studenten waarderen de wijze waarop de opleiding de instroomselectie uitvoert. Deze wordt omschreven als persoonlijk en kleinschalig. Ook geven zij aan dat de selectieprocedure een goede indicatie geeft van de sfeer die er op de opleiding heerst.

Studielast/studeerbaarheid/studievoortgang

Uit de kritische reflectie blijkt dat de deeltijdopleiding een zeer beperkte uitval kent. De voltijdopleiding kent een uitval van ongeveer 25% na het eerste jaar. Voltijdstudenten besteden gemiddeld genomen meer dan 40 uur per week aan hun studie. Deeltijdstudenten geven aan dat de combinatie van werken en leren gemiddeld genomen meer dan 40 uur vraagt en dat het hard werken is. Dit is een bekend beeld bij kunstopleidingen. De studielast komt daarmee niet helemaal overeen met de geprogrammeerde studielast, zoals ook uit de NSE blijkt. Studenten die het panel sprak ervaren dit niet als een last maar als een investering in hun toekomst.

Bij de recente aanpassing van het curriculum is het afstudeertraject en de keuze van het afstudeerprofiel aangepast. Voorheen kwamen studenten er regelmatig pas ver in het vierde jaar achter dat zij moeite hadden met het bepalen van het onderwerp van hun afstudeeronderzoek. Hierdoor liepen studenten regelmatig studievertraging op. De verwachting is dat de genomen maatregelen ertoe zullen leiden dat minder studenten in het vierde jaar studievertraging zullen oplopen.

De studieloopbaanbegeleiding evolueert naar een die past bij een op zelfsturing van de student gerichte opzet van het onderwijs. De begeleiding was altijd al wel op de persoon gericht, maar studenten geven aan dat zij nu worden uitgedaagd om te bekijken wat zij er zelf aan kunnen doen. Studenten melden dat zij tot recent nog wel eens rondgestuurd werden. Iedereen wist er iets van maar oplossingen kwamen vaak pas later. De eerste en tweedejaars studenten gaven tijdens het gesprek aan dat zij merken dat zij begeleid worden naar een meer zelfstandige aanpak en hun mentaliteit van de middelbare school moeten ombouwen. Jaarlijks voeren de studieleiders individuele voortgangsgesprekken met de studenten. Studenten zijn hier tevreden over en geven aan dat eventuele vertraging direct gesignaleerd wordt. Het panel merkt overigens wel op dat er mogelijk een discrepantie ontstaat tussen de beoogde zelfsturing en de strakke inkadering van het afstudeertraject. De opleiding zal hierin naar de mening van het panel een evenwicht moeten gaan vinden.

De informatievoorziening is op orde. De studiegids is helder en compleet digitaal. Tijdens de gesprekken bleek dat studenten de informatie op intranet weten te vinden. Studenten ervaren de digitale leeromgeving Blackboard als praktisch hoewel niet alle docenten er altijd hun lessen op zetten. Recent is de wijziging doorgevoerd dat studenten nu alle opdrachten via de digitale leeromgeving moeten inleveren. Studenten waarderen dat de administratieve afhandeling van resultaten verbetert en dat docenten worden aangesproken als zij niet tijdig resultaten of informatie aanleveren.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

De resultaten van de NSE waren bij de Academie voor Beeldende Vorming in 2011 reden tot zorg. De algemene tevredenheid van de studenten van de verkorte deeltijdopleiding was een aandachtspunt, evenals de tevredenheid van de reguliere studenten over de onderwerpen studierooster, studielast en kwaliteitszorg. Al deze onderwerpen scoorden onder het gemiddelde. In 2013 stemmen de resultaten weer hoopvol. Op vrijwel alle onderwerpen is de tevredenheid (licht) gestegen. Opmerkelijk is de hoge positieve score voor de sfeer van de opleiding. Aandachtspunten blijven de kwaliteit van de stagebegeleiding en de voorbereiding op de stage door de opleiding.

Opvallend was dat de opleiding zelf in de kritische reflectie niet inging op de resultaten van de evaluaties en de genomen maatregelen. Er is een kwaliteitssysteem en de opleiding communiceert sinds kort de uitkomsten van de vakevaluaties naar studenten en personeel. De kritische reflectie meldt dat studenten kritiek hebben op het didactisch handelen van docenten, maar niet welke consequenties de opleiding daaraan verbindt. Het panel heeft de indruk dat de resultaten van de evaluaties wel worden gebruikt door het management, maar dat de opleiding nog verdere stappen kan zetten om duidelijk te maken hoe zij omgaat met de evaluaties en welke maatregelen zij op basis hiervan neemt. Uit de gesprekken blijkt dat de opleiding wel degelijk luistert naar de mening van de studenten. Het panel is van mening dat de opleiding meer systematisch en structureel gebruik kan maken van het kwaliteitssysteem en daarmee de onderwijsontwikkeling kan ondersteunen.

Werkveld en alumni zijn te spreken over de aanpassingen in het programma. Wel willen zij de ontwikkeling van het stageprogramma nauwlettend volgen en zijn er nog vraagtekens op het vlak van cultureel ondernemerschap. De betrokkenheid van het werkveld is bij de ontwikkeling en invulling van het programma is weliswaar beperkt en ook de alumni zijn beperkt betrokken bij het programma. Werkveld en alumni zijn lovend over de projecten die de studenten uitvoeren voor externe opdrachtgevers. Zij waarderen de hands-on instelling van de studenten.

Personeel

De opleiding beschikt over gekwalificeerde en bevlogen docenten. De inhoudelijke deskundigheid van de docenten sluit grotendeels aan bij ambitie en inhoud van de opleiding. De opleiding heeft echter tegelijkertijd gesignaleerd dat er vanwege de ingrepen in het curriculum sprake is van kwalitatieve frictie in verband met de noodzaak van bredere inzetbaarheid en kwantitatieve frictie op basis van kleinere studentenaantallen. De opleiding zal deze tijdens een reorganisatietraject van vier jaar gaan oplossen. Het panel is onder de indruk van de betrokkenheid van de docenten bij de opleiding. Het teamverband is duidelijk merkbaar. Studenten zijn te spreken over de docenten, zowel vakinhoudelijk als didactisch. Natuurlijk zijn studenten aan een docentenopleiding kritische consumenten op dit vlak en zijn er altijd zaken die beter kunnen. De docenten houden de ontwikkelingen in het vak goed bij. Zij maken daarbij ook gebruik van de ruimte die de opleiding en hogeschool bieden voor scholing en ontwikkeling. De opleiding gaat een reorganisatie in vanwege de herziening van het curriculum en de afbouw van de reguliere deeltijdvariant. Daarbij loopt de formatie de komende jaren terug van 30 FTE naar 18,5 FTE. Uitgangspunt is daarbij de docent:student ratio van 1:20.

Voorzieningen

Ten tijde van de audit werd het pand van de opleiding aan het Hortusplantsoen verbouwd. Dit is een karakteristiek en historisch pand dat echter niet aan de actuele eisen van een onderwijsgebouw voldeed. De audit heeft plaats gevonden in het tijdelijk onderkomen van de academie aan de Zeeburgerdijk. Het is een oud schoolgebouw met veel licht door grote ramen, een ruime atelierruimte (de gymzaal) en een plekje voor alle ruimtelijke technieken.

De studenten lijken zich goed op hun gemak te voelen in het tijdelijk onderkomen. Het panel is ontvangen in 'Tokyo', de collegezalen/lokalen hebben geen nummers, maar namen. Deze keuze vindt het panel typerend voor de sfeer die de school ademt. De studenten kennen elkaar, de docenten kennen de studenten en zij bewonen samen het gebouw.

De opleiding heeft acht verschillende werkplaatsen / ateliers tot haar beschikking. In deze werkplaatsen werken studenten met verschillende materialen (metaal, hout, keramiek, glas, flexibel, gips en kunststof). Naast een schilderatelier beschikt de opleiding over een AV studio en faciliteiten voor moderne technieken als een lasercutter en een 3D-printer.

De opleiding beschikt over een bibliotheek met uiteenlopende documentatie over beeldende kunst, architectuur, kunstgeschiedenis, cultuurgeschiedenis, toegepaste kunst, psychologie, pedagogiek en (kunst)onderwijs. Ook kranten, tijdschriften en vakbladen zijn aanwezig.

De collectie maakte een beperkte en wat gedateerde indruk. Het panel miste in de collectie het actuele debat over kunsteducatie.

Het panel heeft respect over de wijze waarop management, medewerkers en studenten binnen korte tijd hun tijdelijke onderkomen tot een eigen huis hebben weten te maken. Hoewel studenten gemiddeld genomen tevreden zijn met de faciliteiten gaven de deeltijdstudenten aan dat er voor hen geen plek was om beeldend te kunnen werken.

Weging en Oordeel

De opleiding beschikt over een onderwijsleeromgeving van voldoende kwaliteit.

Het recent grondig verbouwde onderwijsprogramma stelt de studenten in staat om de eindkwalificaties te bereiken. Wel kan de opleiding nog sterker uitwerken dat bij alle modules duidelijk is welke bijdrage zij leveren aan het realiseren van de eindkwalificaties. De samenhang en studeerbaarheid moeten zich nog bewijzen. De onderzoekslijn en betrokkenheid van studenten bij het lectoraat zijn in opbouw. De actualiseringsslag is op papier in elk geval gemaakt. Het didactisch concept 'authentiek leren' is consequent vertaald in de opleiding. Het programma kent een heldere opbouw over de vier leerjaren. Literatuur en theorie zijn op orde.

Studenten voeren tijdens de opleiding zinvolle projecten voor externe opdrachtgevers uit met een duidelijk leereffect. Het panel vindt dat de opleiding een mooi gebalanceerd programma aan internationale studiereizen biedt. Wel vraagt het panel aandacht voor het aspect interculturaliteit in de opleiding. In de beroepspraktijk zullen studenten hier zeker mee te maken krijgen.

De studielast ligt boven het HBO-gemiddelde en komt tot uiting in volle werkweken, zeker voor de deeltijdstudenten. Studenten ervaren dit echter als een investering in hun toekomst.

Stages blijven een aandachtspunt. De recent ingevoerde begeleiding op afstand krijgt bij studenten, werkveld en panel vooralsnog de handen niet op elkaar. Van belang is dat de opleiding inzet op structureel contact op alle niveaus en richtlijnen voor de begeleiding. Het is van belang dat er op directieniveau contact komt met de scholen en instellingen. De netwerkbenadering in de relatie met de beroepspraktijk maakt op het panel een vrijblijvende indruk.

Het panel vindt het docententeam een sterk punt van de opleiding. De bevologenheid en de duidelijke betrokkenheid bij de opleiding en de beroepspraktijk zijn lovenswaardig. De docenten zijn gekwalificeerd en op de hoogte van de actuele ontwikkelingen.

De informatievoorziening is op orde, docenten worden duidelijk gestuurd op het naleven van nakijktijden en het tijdig inleveren van resultaten. De studiebegeleiding is persoonlijk en ontwikkelt zich naar zelfsturing door de student. De faciliteiten zijn op niveau. Dit is een prestatie gezien de verhuizing naar een tijdelijke locatie vanwege de verbouwing van het eigen gebouw.

De onderwijsleeromgeving biedt al met al een gemengd beeld. Hoewel het vernieuwde programma zich nog moet gaan bewijzen in zijn samenhang en studeerbaarheid, de stages en de structurering van de contacten met het werkveld nog onvoldoende scores zijn het de duidelijke pluspunten als het docententeam, het didactisch concept, de heldere opbouw en de ingezette verbeteringen op het vlak van de administratieve organisatie die maken dat het panel het oordeel **voldoende** voor de onderwijsleeromgeving gerechtvaardigd acht.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

Het onderwijsconcept van de opleiding (authentiek leren) gaat uit van het verwerven van competenties in steeds realistischer of 'authentiekere' contexten, waarin de student - in interactie met anderen - in toenemende mate zijn eigen leren vormgeeft in praktijksituaties. De opleiding hanteert het toetskader van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Op verzoek van het panel heeft de opleiding een aanvullende notitie opgeleverd waarin zij het toetsbeleid nader heeft omschreven. Deze notitie ging op verzoek van het panel vooral in op de kunsttheoretische en vakdidactische leerlijn, maar had tegelijkertijd betrekking op het beleid voor de opleiding als geheel.

De opleiding baseert zich voor wat betreft het toetsbeleid op drie belangrijke uitgangspunten voor het toetsen op de Academie: een competentiegerichte aanpak, realistische beroepssituaties als uitgangspunt voor het ontwerpen van toetsen en congruentie.

Naast de eisen van validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid wordt het toetsbeleid ingegeven door een competentiegerichte aanpak. De landelijke competentieset van de KVDO is via leerdoelen en toetsmatrijzen geconcretiseerd. Realistische beroepssituaties vormen het uitgangspunt voor het ontwerpen van toetsen. Het onderwijsconcept impliceert dat studenten gedurende de opleiding steeds meer kennis en vaardigheden integreren en toepassen in nieuwe situaties die zijn afgeleid of zich direct afspelen in de beroepspraktijk. De toetsvormen bieden in hun veelvormigheid een reflectief leerkader, omdat studenten aan den lijve ervaren welke vormen van toetsen er mogelijk zijn en hoe deze toepasbaar zijn in hun eigen toekomstige werkpraktijk. De toetsen (ook bij de beeldende vakken) hebben dus een dubbel leerdoel: docenten kunsttheorie 'doen in de praktijk voor' wat studenten binnen de didactische leerlijn leren over toetsen en beoordelen. Vervolgens reflecteren studenten klassikaal op de getoetste vakinhoud en op de kwaliteiten van de toets.

De leerdoelen, toetsvorm, beoordelingscriteria en eventuele eisen staan in de studiegids per programmaonderdeel aangegeven. De opleiding hanteert vanuit haar onderwijsvisie een diversiteit aan toetsvormen. Aan de ene kant toetsvormen met een sterke relatie met het beroep (rondleidingen, educatieve ontwerpen, toetsontwerpen) maar ook recensies, essays, onderzoeken, examens, gesprekken en kennistoetsen.

Beoordelaars zijn de bij het betreffende programmaonderdeel betrokken docenten inclusief gastdocenten en coaches uit de beroepspraktijk.

In het derde en vierde jaar krijgen de toetsen steeds meer een integratief karakter en moeten studenten ook ervaring opdoen met de grote mate van zelfsturing, samenwerking en (peer)reflectie die authentiek toetsen met zich meebrengt. Het curriculum beweegt van eenvoudige naar complexere opdrachten met een toenemend integratief karakter waarmee de overlap met het beroep steeds groter wordt. Een grotere mate van complexiteit brengt ook met zich mee dat de toetsvormen in de loop van de opleiding steeds meer divers worden. Studenten leren daardoor om te werken met meerdere kaders en doelen, waardoor een zekere mate van creativiteit en vrijheid bestaat om een betekenisvolle invulling aan de opdracht en toets te geven.

Het panel constateert aan de hand van de gesprekken met docenten en studenten dat de docenten het toetsen serieus opvatten. Ook heeft de aanvullende notitie de twijfel over het systeem van toetsen in belangrijke mate weggenomen. Wel is er naar de mening van het panel nog winst te behalen door de keuzes in het toetsstelsel op basis van het onderwijsconcept authentiek leren ook daadwerkelijk opleidingsbreed door te voeren. Het panel heeft op basis van de gevoerde gesprekken de indruk dat docenten vooral nog binnen hun eigen vakgebied opereren en nog te weinig zicht hebben op de keuzes voor de opleiding als geheel.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Ten aanzien van de validiteit en betrouwbaarheid valt op te merken dat het voor de studenten duidelijk is waarop zij getoetst worden. Met de docenten is tijdens de audit gesproken over de spanning tussen het buikgevoel en de beredeneerde aanpak die nu eenmaal inherent is aan het kunstonderwijs. Vooral bij de beeldende vakken speelt dit. De opleiding ondervangt dit enerzijds doordat beoordelingen van deze vakken altijd door een commissie van meerdere docenten plaats vinden. Anderzijds zijn bijvoorbeeld bij het afstuderen de protocollen vernieuwd waardoor het voor de student duidelijker is waarop hij wordt beoordeeld. Leerdoelen staan beschreven in de modulewijzers. Studenten ervaren het ook positief dat zij zelf ook toetsen moeten maken, die vervolgens ook afgenomen worden. Ook zijn er interessante toetsvormen zoals bij het vak CKV waarbij de beoordeling plaats vindt door middel van een blog waarin zowel docenten als studenten feedback geven. Ook blijkt uit de NSE 2013 dat de studenten tevreden zijn over de aansluiting van de toetsing bij de inhoud van de opleiding.

Het panel is ervan overtuigd dat de opleiding de toetsing serieus aanpakt. Het is echter niet altijd duidelijk in hoeverre de opleiding expliciet maatregelen neemt om de validiteit en de betrouwbaarheid te borgen. Zo hanteert de opleiding toetsmatrices op basis van de landelijke kennisbasis. Tegelijkertijd heeft het panel echter weinig afstemming over toetsvormen tussen docenten onderling aangetroffen. Ook is niet helemaal duidelijk in hoeverre de opleiding de monitoring en evaluatie van de toetsing per blok en per onderwijseenheid heeft georganiseerd. Het panel is van mening dat op dit vlak winst te behalen is.

Ten aanzien van de inzichtelijkheid van de oordelen valt het een en ander op te merken. Niet dat het panel twijfel heeft over het uiteindelijke oordeel, wel over de wijze waarop de opleiding dit oordeel onderbouwt. Zo is er bij sommige modules sprake van summere feedback, soms alleen maar een oordeel zonder onderbouwing. Opvallend is dat er allerlei verschillende beoordelingsschalen worden gehanteerd, zonder dat duidelijk is in hoeverre hier een visie achter ligt. De transparantie in de beoordeling kan naar de mening van het panel echt verbeterd worden. Ook de administratie van de toetsen biedt een rommelige indruk. De opleiding is zich hiervan bewust en is op dit vlak al gestart met verbetermaatregelen.

Het panel heeft zelf toetsen ingezien (Kunstgeschiedenis, Kunst Algemeen, Psychologie (Deeltijd), CKV en Stageportfolio's) en constateert dat de opleiding een grote variëteit aan toetsen hanteert. Verder heeft het panel tijdens het bezoek aan de examenexpositie met docenten gesproken over de beoordeling van het beeldend werk. De beoordelingen zijn van het beeldend werk zijn relevant en realistisch. De lijn in het toetsen en beoordelen van beeldend werk en de stages was helder voor het panel. Het panel kon zich op basis van de kritische reflectie en de getoonde documentatie nog onvoldoende een beeld vormen van de wijze waarop de toetsing zich binnen de didactische en de kunsttheoretische leerlijn ontwikkelt. Tijdens de audit is desgevraagd door de docent CKV en de docent Cultuurgeschiedenis een extra toelichting op deze toetsen gegeven. Uit deze toelichting bleek dat de docenten inzetten op een variatie aan toetsen waardoor studenten ook verschillende beroepsproducten moeten maken. Omdat dit niet uit de documentatie bleek heeft de opleiding in een aanvullende notitie duidelijk gemaakt hoe de toetsing binnen deze leerlijnen wordt doorgezet in de leerlijn verbinding en omgeving.

Het integrale karakter van deze leerlijn komt tot uitdrukking in de toetsing van de vakken CKV en Kunst Algemeen.

Het panel heeft meerdere stageverslagen bekeken, zowel van de afstudeerstage als ook van stages gedurende de opleiding. Deze zijn serieus en uitgebreid. De beoordelingsformulieren zijn echter summier, niet eenduidig wat betreft format en criteria en bevatten weinig beoordelingscriteria. Ook is het opvallend dat de opleiding de student de competentiematrix laat invullen maar deze zelf niet inhoudelijk beoordeelt. Het panel is van mening dat de opleiding zelf zich een oordeel moet vormen op het behalen van de competenties door de student. Hierdoor kan het leereffect bij de student nog versterkt worden en kan de opleiding ook beter borgen dat het vereiste competentieniveau ook daadwerkelijk is behaald. Overigens heeft het panel op basis van de gesprekken met werkveld en alumni en op basis van de eigen waarneming geen twijfels over dat studenten de competenties realiseren.

De examencommissie

De opleiding heeft recentelijk de examencommissie hervormd en deels opnieuw samengesteld. In de nieuwe samenstelling bestaat de examencommissie uit een extern lid vanuit masteropleiding Kunsteducatie, een drietal docenten en de manager onderwijs a.i. die als ambtelijk secretaris optreedt en geen stemrecht heeft.

Het panel heeft begrip voor de overwegingen om de onderwijsmanager toe te voegen aan de examencommissie vanwege de ingrijpende veranderingen die de opleiding heeft genomen op het vlak van de administratie rond de toetsing. Wettelijk gezien is dit echter onjuist en het panel heeft daarom de opleiding tijdens de audit al aangeraden op korte termijn de samenstelling van de examencommissie aan te passen. Het externe lid neemt een duidelijke metapositie in en draagt zo bij aan de ontwikkeling van het toetsbeleid van de opleiding.

Het panel constateert dat de examencommissie een goede en solide indruk maakt en daarmee een compliment verdient. Zo heeft de examencommissie de afstudeerhandleiding laten vernieuwen, beoordelingsprotocollen laten aanpassen en de eisen verscherpt ten aanzien van de termijn waarbinnen een diploma in het kunstonderwijs moet zijn behaald bij de deeltijd verkort. De opleiding beschikt over een duidelijk zelfstandig functionerende examencommissie, die ook niet schroomt om collegae aan te spreken. Tegelijkertijd maakt het panel zich zorgen over de inzet van de examencommissie die dit van de examencommissie vergt. Het panel raadt de opleiding aan om de inzet van de examencommissie te monitoren en zo nodig bij te stellen. Het panel stelt vast dat het jaarverslag van de examencommissie goed in elkaar steekt, maar dat het vooralsnog een kwalitatieve component ontbeert waarin de examencommissie een eigenstandig oordeel velt over de ontwikkeling en borging van het eindniveau. Onderdeel hiervan is de ook reeds door de examencommissie geconstateerde ruimhartige beoordeling van de afstudeeronderzoeken. Het panel moedigt de examencommissie aan om zich op dit punt door te ontwikkelen en dit een structureel onderdeel te laten uitmaken van het werkplan.

Het afstuderen

Studenten moesten tot dit studiejaar naast de stage en het beeldend afstuderen een empirisch onderzoek uitvoeren, een scriptie schrijven en een didactische kunstbeschuwing opleveren. Alles bij elkaar moesten studenten dus wel vijf afstudeerproducten maken. Deze situatie was onoverzichtelijk en leidde in de praktijk bij veel studenten tot studievertraging. Daarom heeft de opleiding besloten om het afstuderen anders in te richten. Dientengevolge is het afstudeertraject met ingang van het studiejaar 2013-2014 ingrijpend hervormd.

Studenten kiezen nu aan het eind van het derde jaar een afstudeerprofiel. De opleiding kent drie profielen:

	Didactiek	EC	Kunsttheorie	EC	Kunstpraktijk	EC
Stage	LIO stage (PO of VO)	21	Kunsteducatieve stage bij school of kunsteducatieve instelling	13	Kunsteducatieve stage bij school of kunsteducatieve instelling	13
Onderzoek	Actieonderzoek op stageschool	12	Kunsttheoretisch onderzoek met educatieve paragraaf of literatuuronderzoek	12	Onderzoek met externe opdrachtgever (educatief project, lessenserie)	12
Profiel	Onderdeel LIO stage	nvt	Stage bij culturele instelling of theoretische keuzevakken	8	Projectstage	8

Het panel heeft in juni 2013 pitches bijgewoond waarin de derdejaars studenten hun profielkeuze verdedigden. Voor de studenten heeft deze aanpak het voordeel dat zij al voor de start van het afstudeerjaar een plan hebben. Zij kunnen dus ook tijdig aan de slag om een stageplaats te zoeken. Sommige studenten hadden dit al rond ten tijde van de pitch. Het panel vindt dit een mooie aanpak en is verrast door de drive waarmee studenten hun keuze motiveren en ook door de diversiteit aan plannen die de studenten presenteerden.

De opleiding heeft ten aanzien van het afstuderen ook ingegrepen op het beoordelingsproces. Zo is de rol van de externe beoordelaar veranderd die in het verleden nog wel eens tot verwarring leidde. De externe beoordelaar bezoekt de examenexpositie en houdt toezicht op het proces van de beoordeling van het beeldend werk, maar heeft geen stem in de beoordeling. Ook is het beoordelingsprotocol voor de beoordeling van het beeldend werk aangepast. Het protocol wordt voor het eerst ingezet bij de beoordelingen van het afstuderen van het studiejaar 2013-2014. De opleiding heeft al pilot uitgevoerd met het protocol. De eerste ervaringen zijn positief. Het protocol blijkt studenten meer duidelijkheid te geven waarop zij beoordeeld worden.

De fasering van het theoretisch afstuderen is nu strakker ingekaderd. De keuze om het aantal afstudeerproducten te beperken moet ook gaan leiden tot een vermindering van de werkdruk bij docenten bij het nakijken van deze producten en tot een inhoudelijk sterker gedragen oordeel. Docenten gaven aan dat zij onder tijdsdruk wellicht wel eens wat globaal oordeelden. Wat betreft de begeleiding van de studenten bij hun afstudeeronderzoek is er nog ruimte voor verbetering. De opleiding heeft al besloten om de vergoeding voor docenten te verhogen van 5 naar 10 uur. Deze verdubbeling is naar de mening van het panel lovenswaardig, maar is nog steeds ongeveer de helft van wat in het hoger onderwijs gebruikelijk is.

Bij de deeltijdopleiding lopen de studenten geen stage maar worden de competenties beoordeeld bij het werkplekleren. Voor het overige zijn de onderdelen van het afstuderen gelijk aan die van de voltijdopleiding. Bij de deeltijd verkort zijn de studenten op basis van een voltooide opleiding in het kunstonderwijs vrijgesteld van het beeldend afstuderen. Het panel constateert dat de vrijstellingen voor de deeltijdopleiding op een zorgvuldige en onderbouwde wijze worden verleend. Voor beide varianten geldt dat studenten 48 EC's kunnen claimen op basis van eerder verworven algemene hbo-competenties in hun al afgeronde hbo-opleiding. De afstudeerprofielen gelden alleen voor de voltijdopleiding. In de deeltijd kiezen studenten geen afstudeerprofiel. Zij kunnen kiezen voor elk type afstudeeronderzoek.

Het panel heeft ervaren dat het afstudeertraject in ontwikkeling is. De keuze van de opleiding om tot een overzichtelijker indeling en aanpak te komen wordt door het panel positief beoordeeld. Eerder zijn al opmerkingen gemaakt over de sobere beoordelingscriteria voor de stages en dat deze naar de mening van het panel duidelijker aan moeten sluiten bij de eindkwalificaties. De opleiding is duidelijk bezig om het afstudeertraject meer transparant in te richten. Het beoordelingsprotocol voor de beeldende vakken is hiervan een voorbeeld.

Realisatie van de eindkwalificaties:

Oordeel van het werkveld over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Tijdens de audit heeft het panel met vertegenwoordigers van het werkveld en afgestudeerden gesproken over de kwaliteit van de afgestudeerden. Het werkveld geeft aan dat het niveau van stagiairs en afgestudeerden in de afgelopen jaren in orde is. Zij merken dat de studenten praktisch zijn ingesteld en een creatieve inbreng hebben bij kunsteducatieve projecten. In het voortgezet onderwijs worden afgestudeerden vooral ingezet op de onderbouw van havo/vwo en het vmbo. De kunsteducatieve instellingen merken op dat de instelling van de studenten de laatste tijd duidelijker gericht is op een baan als docent in plaats van dat het docentschap erbij gedaan wordt. De door de opleiding voorgestane profilering als kunsteducator is volgens het werkveld nog niet echt zichtbaar. Ook geeft het werkveld aan dat de opleiding zich nog meer zou kunnen specialiseren in het opleiden van goede vmbo-docenten.

Alumni geven aan dat zij zich door de opleiding voldoende voorbereid voelen op de beroepspraktijk. Vaak werken zij in een gemengde praktijk. Opvallend is de brede spreiding in werkkringen waarin de alumni actief zijn. In algemeen didactische zin zijn zij voldoende onderlegd. Deeltijdstudenten hadden graag meer ondersteuning willen hebben bij de ontwikkeling van de vakdidactische competenties. Zij hebben het afstuderen als een vrij theoretisch traject ervaren. Zij pleiten voor een aanpak die nog meer ingaat op hoe je het beeldende vak nu eigenlijk overdraagt. Uit de kunstenmonitor 2012 blijkt dat gemiddeld 55% de opleiding een goede basis vindt om te starten op de arbeidsmarkt. Ongeveer 70% vindt dat de opleiding een goed uitgangspunt vormt om de competenties verder te ontwikkelen. Van de afgestudeerden werkt 75% in een functie die past bij het niveau van de opleiding en ruim 65% werkt als docent, vaak in combinatie met werk als scheppend kunstenaar. De voorbereiding op het zelfstandig ondernemerschap wordt als matig gekenschetst.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Om zicht te krijgen op het gerealiseerde niveau heeft het auditteam afstudeerwerkstukken bestudeerd van studenten van het studiejaar 2011-2012 en 2012-2013. Uit de overzichtlijsten van de opleiding heeft het auditteam een gestratificeerde keuze gemaakt van 15 studenten waarvan het beeldend werk, de eindwerkstukken en het stageverslag beoordeeld zijn. Bij deze keuze is een spreiding over de varianten aangehouden. Een delegatie uit het panel heeft op 6 juli 2013 de afstudeerexpositie bezocht. Van alle studenten uit de steekproef die zijn afgestudeerd in het studiejaar 2012-2013 is het afstudeerwerk dus ook 'in vivo' bekeken.

Het auditteam is van oordeel, dat alle studenten een voldoende en in sommige gevallen zelfs zeer goed niveau hebben aangetoond in hun beeldend afstudeerwerk. Het panel ziet het beeldend werk als een pluspunt van de opleiding. De stageverslagen zijn uitgebreid en laten zien dat de studenten kunnen handelen en denken op bachelorniveau. De kwaliteit van de onderzoeksverslagen kan nog versterkt worden. Soms ontbreken vraag- en probleemstellingen of een beschrijving van de onderzoekopzet. Het panel heeft echter ook verslagen en scripties aangetroffen waar dit wel in orde was. Kennelijk trekken de docenten nog niet één lijn in dit opzicht.

Het panel heeft één deeltijdstudent gekwalificeerd als bespreekgeval waarvan de inhoudelijke kwaliteit van zijn theoretisch werk als matig te kwalificeren valt. Desgevraagd bleek deze student ook voor de opleiding een voorbeeld van een bespreekgeval. Het panel constateert dat op basis van de beoordelingscriteria van de opleiding de beoordelingen van het theoretisch werk soms als ruimhartig te kwalificeren zijn. Ook zijn sommige oordelen voor het panel niet goed navolgbaar omdat de beoordeling summier is en niet altijd herleidbaar is afgeleid van de beoordelingscriteria. Het panel heeft naar aanleiding hiervan met de examencommissie en docenten gesproken over de beoordeling van de theoretische werkstukken. De examencommissie onderschrijft dit punt en heeft dit als aandachtspunt in haar planning opgenomen. Als eerste stap heeft de examencommissie nu ingezet op meer intervisie tussen docenten die het theoretisch werk beoordelen. Ook de strakkere begeleiding van de onderzoeksfasering zal bijdragen aan een versterking van de onderzoeksmatige opzet van de verslagen.

Een duidelijk verbeterpunt ligt op het vlak van de beoordeling van de taalcriteria. Het panel heeft nu werkstukken aangetroffen die positief beoordeeld waren ondanks dat er soms behoorlijk veel taalfouten in stonden. De opleiding is zich van dit punt bewust. In de huidige afstudeerregeling is opgenomen dat het werkstuk niet beoordeeld wordt als er nog taalfouten in zitten. Docenten geven aan dat taalbeleid voor een docentenopleiding in de huidige context belangrijk is. De verdere discussie op dit punt moet echter nog plaats vinden.

Het auditteam zag geen wezenlijke verschillen tussen de afgestudeerden van 2011-2012 en de afgestudeerden van 2012-2013. Afgezien van de gemaakte kanttekening bij de beoordeling van de theoretische werkstukken herkent het panel zich over het algemeen in de beoordelingen zoals die door de opleiding zijn gegeven.

Weging en Oordeel

Het auditpanel heeft vastgesteld dat het onderwijsprogramma de studenten opleidt tot ambachtelijke docenten die het werkveld betreden met goede beeldende kwaliteiten en voldoende kennis en vaardigheden. Alumni en werkveldvertegenwoordigers bevestigen dat de aansluiting tussen de opleiding en de beroepspraktijk redelijk soepel verloopt. Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een zich ontwikkelend systeem van toetsing en de beoogde eindkwalificaties realiseert.

De opleiding hanteert een toetsbeleid waarbinnen de docenten hun beoordelende taak naar behoren vervullen. Het onderwijsconcept kan echter nog sterker opleidingsbreed worden doorgevoerd. De oordelen zijn over het algemeen realistisch, weerspiegelen het bachelorniveau en zijn betrouwbaar waar het de vakmatige inhoud betreft. De opleiding is zich bewust van de soms ruimhartige oordelen waar het de theoretische werkstukken betreft en heeft maatregelen genomen om hierin verbetering aan te brengen. Het taalbeleid is een serieus aandachtspunt.

Op het niveau van de opleiding is er nog beperkt sprake van expliciete maatregelen die de transparantie en de onderbouwing van de oordelen borgen. Ook is er sprake van een rommelige aanpak op het administratieve vlak. Het panel beoordeelt het systeem daarmee voor verbetering vatbaar, maar de aanpak van de toetsing positief. De examencommissie is vernieuwd en getraind op haar taak. Zij maakt een solide indruk en zal zich nog doorontwikkelen in haar sturende taak bij de kwaliteit van het toetsen.

Het gerealiseerd niveau is voldoende op het bachelorniveau. De theoretische competenties kunnen nog versterkt worden. De beeldende en vakdidactische competenties zijn goed op orde. De opleiding heeft forse stappen gezet in de borging van de kwaliteit van het afstudeertraject.

In de afweging laat het panel het gerealiseerde niveau, de beeldende kwaliteit van de afgestudeerden, de redelijk soepele aansluiting op het werkveld en de genomen maatregelen ten aanzien van het afstuderen zwaarder wegen dan de verbeterpunten die er zijn op het vlak van het toetsbeleid en het taalbeleid. De examencommissie is goed op weg en het panel heeft vertrouwen in de wijze waarop zij de verdere invulling van haar taak zal gaan vorm geven.

Alles overwegende komt het panel tot het oordeel **voldoende** voor de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel velt op basis van de audit een positief oordeel over de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Het panel trof een opleiding die zich letterlijk en figuurlijk middenin een grote verbouwingsoperatie bevond. De ingezette veranderingen zijn ingezet vanuit de erkenning van de noodzaak om nieuwe lichten studenten voor te bereiden op een veranderend werkveld. De kritische reflectie bood weinig zicht op het waarom van deze operatie, de gesprekken kleurden dit in. De vraag in hoeverre het panel het ancien regime dan wel de genomen maatregelen moest beoordelen heeft het panel pragmatisch opgelost. Het panel spreekt zijn waardering uit voor het feit dat de gesprekken ondanks de ingezette reorganisatie open en constructief waren.

Het panel constateert dat binnen de opleiding een stevig proces van vernieuwing gaande is waarbij op veel verschillende aspecten maatregelen zijn genomen. Desondanks is er sprake van eenheid in het docententeam. Dit is een belangrijke voorwaarde in het noodzakelijke proces van verdere ontwikkeling van het onderwijs. De eerste stappen zijn gezet, maar de opleiding zal deze nog verder moeten borgen. Het panel wil wel zijn zorg uitspreken over de verdere borging van het veranderproces en kan zich voorstellen dat het zinvol is om het huidige management voor een langere periode te continueren.

Het panel beoordeelt de doelstellingen als voldoende. Het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties komen letterlijk overeen met de landelijke kwalificaties op bachelorniveau en sluiten daarmee goed aan bij wat de beroepspraktijk vraagt. Het panel is van mening dat de opleiding veel meer profijt kan halen uit een structurele relatie met de werkveldpartners in de regio. De snel veranderende praktijk van de kunsteducatie vraagt om een systematisch contact met de stakeholders. Juist in tijd waarin de opleiding voor wezenlijke keuzes ten aanzien van haar profilering staat is dit volgens het panel essentieel.

De versterkte focus op het docentschap is prima. De opleiding heeft eerste stappen gezet om dit waar te maken bij de selectie en de herijking van de afstudeerprofielen.

Het panel beoordeelt de onderwijsleeromgeving van de opleiding als voldoende. Het onderwijsprogramma is recent grondig verbouwd en stelt de studenten in staat om het bachelorniveau te bereiken. De samenhang en studeerbaarheid moeten zich nog gaan bewijzen. Het didactisch concept 'authentiek leren' is consequent vertaald in de opleiding. Een voorbeeld hiervan zijn de zinvolle projecten die de studenten uitvoeren voor externe opdrachtgevers. De organisatie, begeleiding en beoordeling van de stages vormen nog een aandachtspunt.

Het docententeam is een sterk punt van de opleiding. De docenten zijn bevoegen, gekwalificeerd en betrokken bij de opleiding en de beroepspraktijk. Zij zijn trots op de opleiding.

De inspanningen om de informatievoorziening te verbeteren en de sturing op de onderwijsorganisatie werpen hun vruchten af. De studiebegeleiding is persoonlijk en beweegt naar meer zelfsturing door de student.

De toetsing en het gerealiseerd niveau beoordeelt het panel als voldoende. De opleiding leidt ambachtelijke docenten op met goede beeldende kwaliteiten en voldoende kennis en vaardigheden. De examencommissie pakt haar rol. Kanttekeningen ten aanzien van het toetsbeleid en de transparantie en de onderbouwing van de oordelen doen hier niet aan af.

De opleiding is naar de mening van het auditpanel op dit moment van voldoende kwaliteit, maar zit wel in een grondige verbouwing. Het panel adviseert de opleiding om zichzelf tot doel te stellen de resultaten van dit ambitieuze traject te borgen en dit in een midterm review in 2015 aan te tonen. Het auditpanel heeft vertrouwen in de door de opleiding ingeslagen weg en beveelt op basis van zijn bevindingen aan om de bachelor Docent Beeldende kunst en vormgeving te accrediteren.

6. AANBEVELINGEN

- Organiseer in het najaar van 2015 een midterm review waarbij een panel van onafhankelijke deskundigen bekijkt in hoeverre de genomen maatregelen op het vlak van het afstuderen, de ingrepen in het curriculum en de borging van de toetsing tot het gewenste resultaat hebben geleid. Overweeg om de betrokkenheid van het huidige interim-management te verlengen om de ingezette veranderingen te borgen.
- Zorg voor een structureel contact op directieniveau met scholen en instellingen en zorg dat feedback vanuit het werkveld op een systematische manier een plek krijgt binnen de kwaliteitszorg van de opleiding.
- Monitor de ureninzet voor de examencommissie en stel deze zo nodig bij.
- Maak werk van interculturaliteit en interdisciplinariteit. Vind vormen van samenwerking om studenten daadwerkelijk interculturele en interdisciplinaire opdrachten te laten uitvoeren.
- Maak werk van de stagebegeleiding, de richtlijnen voor de begeleiding door de opleidingsdocent en zorg dat de beoordelingscriteria direct verwijzen naar de eindkwalificaties.
- Voer een taalbeleid in en scherp de criteria op dit aspect aan.
- Laat de examencommissie kwalitatief rapporteren over het eindniveau en de borging van de toetsing.
- Behoud de goede sfeer binnen de opleiding.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding voltijd/ deeltijd / deeltijd verkort	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eendoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Eindkwalificaties bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

Academie voor Beeldende Vorming
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

ARTISTIEK COMPETENT

De kunstvakdocent kan als kunstenaar met een eigen visie artistiek werk creëren en het artistieke proces inclusief een breed scala aan ambachtelijke kennis en instrumentele vaardigheden toepassen in onderwijs waardoor lerenden de betekenis van kunst ervaren, geïnspireerd raken en een eigen artistiek proces doorlopen.

Creëren

<p>De beginnend kunstvakdocent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ontwikkelt op basis van kennis, intuïties, waarnemingen en inzichten een eigen artistieke visie. 2. vertaalt zijn artistieke visie naar ideeën en kan met behulp van daartoe geëigende (disciplinespecifieke) middelen zijn ideeën vormgeven. 3. benoemt het creatieve proces en de wijze waarop artistiek werk ervaringen bij de lerenden veroorzaakt. 4. gebruikt vakinhoudelijk-didactische kennis en vaardigheden in samenhang met de doelen van het onderwijs om een creatief proces bij de lerenden te realiseren. 	<p>De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. drukt een eigen artistieke visie uit met behulp van daartoe geëigende middelen in beeldende concepten en/of beeldend werk. 2.2. creëert beelden in uiteenlopende disciplines en demonstreert daarbij inzicht in de manier waarop beelden ervaringen veroorzaken en betekenis overdragen 2.3. laat zich inspireren door zijn omgeving en vertaalt dit in beeldende concepten. 2.4. zet relevante onderzoeken, kennis en inzichten van cultuur, kunst en vormgeving in bij het organiseren van een beeldend proces en het oplossen van beeldende probleemstellingen.
--	--

Ambachtelijk

<p>De beginnend kunstvakdocent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. toont brede kennis op het gebied van de eigen discipline. 6. toont technische vaardigheden op het gebied van de eigen discipline. 	<p>De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6.1. maakt beeldende concepten zichtbaar en tastbaar en verwerkt daarbij beeldende problemen. 6.2. hanteert bewust verschillende beeldende middelen (materialen, technieken, beelddaspecten). 6.3. pakt de ontwikkeling en inzet van beeldende middelen op een innovatieve wijze op. 6.4. demonstreert het vermogen om in alles
---	--

2. PEDAGOGISCH-DIDACTISCH COMPETENT

De kunstvakdocent beschikt als docent over de juiste pedagogische en didactische kennis en vaardigheden om op professionele wijze voor de individuele lerenden en voor groepen lerenden waarmee hij werkt, een veilige en krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin hij hen begeleidt hun mogelijkheden en ambities te ontdekken en ontwikkelen.

Pedagogisch

De beginnend kunstvakdocent:

- 9. houdt rekening met hoe lerenden leren, hoe hun ontwikkeling verloopt, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen en hij weet (hoe) daar mee om te gaan.
- 10. creëert de randvoorwaarden (sfeer, organisatie, opdrachten, materialen, fysieke ruimte) die de lerenden in staat stellen zelfstandig en in groepen te kunnen leren.
- 11. ondersteunt de lerenden in hun leerproces door leervragen en leerproblemen te signaleren, te benoemen en erop te reageren.
- 12. signaleert, benoemt en begeleidt de individuele talenten van lerenden, heeft kennis van beoogde eindniveau en weet dit in tussenstappen te helpen ontwikkelen.

De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

- 9.1. houdt rekening met de persoonlijke kenmerken en achtergronden van de lerende.
- 10.1. richt de onderwijssituatie zo in dat ieder individu de ruimte krijgt om zich beeldend te ontwikkelen
- 10.2. bevordert zelfstandigheid van de lerende maar stimuleert ook samenwerking en leren van elkaar
- 10.3. biedt leerlingen/deelnemers een veilige en krachtige leer- en werkomgeving waarbinnen interesse in beeldende kunst en vormgeving wordt gewekt en levend gehouden

Didactisch

De beginnend kunstvakdocent:

- 13. ontwerpt leeractiviteiten vanuit een vakgerichte didactische visie die in het perspectief van de ontwikkeling van de lerenden betekenisvol zijn.
- 14. biedt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen aan die de leerdoelen en leeractiviteiten van onderwijs in kunstvakken ondersteunen.
- 15. toetst de ontwikkeling en voortgang van de lerenden en beoordeelt de resultaten op verantwoorde wijze.
- 16. geeft kunst en cultuur een betekenisvolle plaats in het onderwijs en evalueert deze plaats structureel.

De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

- 13.1. formuleert doelen voor lessen en ontwikkelt curricula die afgestemd zijn op de eindtermen c.q. kerndoelen zoals deze gehanteerd worden door de betreffende school of instelling
- 14.1. hanteert in zijn onderwijs methodisch en doelgericht diverse werkwijzen, waarmee lerenden de einddoelen kunnen bereiken.
- 14.2. ontwerpt en gebruikt didactisch en methodisch lesmateriaal.
- 16.1. positioneert beeldende kunst en vormgeving binnen het geheel van leeractiviteiten en programma's van andere disciplines.

3. INTERPERSOONLIJK COMPETENT

De kunstvakdocent heeft als docent en kunstenaar het vermogen een prettig leer- en werkklimaat te creëren waarin hij oog heeft voor persoonlijke relaties en waarin op een coöperatieve en constructieve manier door betrokkenen wordt gecommuniceerd en samengewerkt.

Communicatief

De beginnend kunstvakdocent:

17. realiseert op basis van kennis van groepsdynamica en communicatie met lerenden een leef- en werkklimaat dat gekenmerkt wordt door samengaan en samenwerken.
18. houdt in zijn taalgebruik, omgangsvormen en manier van communiceren rekening met de posities, achtergronden, belangen en gevoelens van zijn gesprekspartners.
19. beargumenteert zijn artistieke, pedagogische en didactische visies en de daaruit voortvloeiende keuzes in begrijpelijke taal.
20. maakt zijn fascinatie voor kunst en cultuur en de eigen artistieke discipline zichtbaar en zet dat in om lerenden te motiveren en stimuleren.

De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

- 18.1. toont in staat te zijn te onderhandelen over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten van zijn beroepspraktijk als docent.
- 19.1. communiceert en verantwoordt de eigen artistieke, pedagogische en didactische visie en daaruit voortvloeiende keuzes naar verschillende doelgroepen (school, ouders, cursisten e.d.)
- 20.1. gaat buiten de school of instelling contacten aan die relevant zijn voor een eigen kunsteducatief en cultureel netwerk en weet dit netwerk te onderhouden.

Samenwerken

De beginnend kunstvakdocent:

21. levert een actieve, constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerken binnen en buiten het onderwijs.
22. werkt volgens de in de samenwerking geldende afspraken, procedures en systemen.
23. heeft een duidelijk beeld van zijn eigen kwaliteiten, beperkingen en rol in een samenwerking en staat open voor andere visies en ideeën.

De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:

- 21.1. realiseert in afstemming met anderen (kunst)pedagogische doelen.
- 21.2. levert een constructieve bijdrage aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat en een goede organisatie binnen de (onderwijs)instelling of kunsteducatieve projecten.

4. OMGEVINGSGERICHT COMPETENT

De kunstvakdocent kan als docent en cultureel ondernemer relevante ontwikkelingen in de samenleving signaleren en onderzoeken en ziet daarin de kansen en mogelijkheden om op een zakelijke en georganiseerde wijze de verbinding te leggen met zijn leer- en werkomgeving.

Omgevingsgerichtheid

De beginnend kunstvakdocent:	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:
24. signaleert actuele ontwikkelingen in de internationale samenleving en verbindt deze aan de beroepspraktijk.	24.1. onderzoekt hoe hij zich in houding en visie verhoudt tot actuele maatschappelijke, beeldende en educatieve ontwikkelingen.
25. voert (artistiek) praktijkonderzoek uit om zijn eigen theoretisch kader te toetsen aan de beroepspraktijk.	24.2. zet zijn kennis van de organisatiestructuur van de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie in om het onderwijs op de werkplek adequaat te organiseren.
26. toont inzicht in de functie en plaats van de kunsten in de samenleving en verwerkt die in zijn beroepspraktijk.	25.1. onderzoekt het beeldend werk en ideeën van vakgenoten en gebruikt de uitkomsten in het eigen onderwijs.
	26.1. verwerkt de legitimatie en de verschillende functies van beeldende kunst en vormgeving en kunsteducatie in zijn professioneel handelen.

Cultureel ondernemen

De beginnend kunstvakdocent:	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:
27. neemt initiatief en benut kansen in de binnen- en buitenschoolse onderwijsmarkt, voor zowel bestaande als nieuwe producten of activiteiten.	
28. toont zakelijk, creatief en organisatorisch inzicht bij het ontwikkelen van zijn cultureel ondernemerschap.	
29. levert een actieve bijdrage aan een gezamenlijk project of product en staat open voor andere ideeën en inbreng.	

5. KRITISCH-REFLECTIEF COMPETENT

De kunstvakdocent heeft als startbekwaam beroepsbeoefenaar een kritische en onderzoekende houding richting zijn eigen (kunst)pedagogische en artistieke handelen, beroepsopvattingen en persoonlijke concepten en kan deze systematisch bijstellen ten bate van zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Reflectief

De beginnend kunstvakdocent:	De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:
<p>30. kijkt systematisch naar zijn handelen en heeft een duidelijk beeld van eigen kwaliteiten en beperkingen.</p> <p>31. gebruikt verschillende methodieken (bv. interview, evaluatie, feedback) om te reflecteren op zijn eigen handelen.</p>	<p>31.1. werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn eigen competenties en maakt daarbij gebruik van informatie en hulp van anderen (supervisie, interview).</p> <p>31.2. denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid en beoordeelt het eigen didactisch handelen op (kunst)pedagogische waarde en effectiviteit.</p>

Groei en vernieuwing

<p>32. heeft een kritische en onderzoekende houding gericht op vakinhoudelijke vernieuwing en doorgroei.</p> <p>33. ontwikkelt zijn beroepsvisie vanuit pedagogische en cultureel-maatschappelijke dimensies en past deze visie toe in de beroepspraktijk.</p> <p>34. gebruikt de resultaten van (artistiek) praktijkonderzoek om zijn eigen beroepsvisie verder te ontwikkelen en zijn persoonlijk werkconcept te expliciteren.</p>	<p>De beginnend docent beeldende kunst en vormgeving:</p> <p>32.1. verbetert en actualiseert zijn beroepsuitoefening op een planmatige manier.</p> <p>32.2. draagt individueel of met collegae bij aan adoptie en implementatie van onderwijsvernieuwingen.</p> <p>34.1. kan op methodische wijze, voor de beroepspraktijk relevante informatie in woord en beeld verzamelen, analyseren, beoordelen en gebruiken als bron voor het professioneel handelen (verwerken).</p> <p>34.2. gebruikt op een adequate wijze verschillende onderzoeksmethoden bij het oplossen van onderzoeksvragen ter verbetering van de eigen beroepspraktijk.</p>
--	--

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma voltijd

Schematisch overzicht opleidingsprogramma deeltijd

Deeltijd regulier 2013 - 2014	Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Totaal
	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	
1. Beeldende leerlijn:																	80
2D	3	2			keuze	medium			Keuze	medium			beeldend	afstuderen			
3D			3	2	3	4			5	5							
4D (nieuwe media)			2	3			4	3			5	5	5	5	5	5	
Design	3	2					3	3									
2. Didactische leerlijn:																	66
Onderwijskunde			2	2			2	2									
Vakdidactiek	2	2			2	2											
Werkplek (incl. intervisie)	2	2	3	3	3	2	3	2	4	4	3	3	4	4	4	4	
3. Kunsttheoretische leerlijn:																	24
Kunstgeschiedenis	2	2			2	2											
Cultuurgeschiedenis			2	2	2	2											
Kunstbeschouwing		2					2	2	2	2							
4. leerlijn verbinding en omgeving																	22
CKV											4						
KUA												4					
Onderzoeksvaardigheden									1								
Afstudeerplan										1							
Afstudeeronderzoek													3	3	3	3	
EVC's HBO opleiding	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	48
5. Leerlijn SLB																	
Studieloopbaancoaching																	
(Voortgangs) Assessment																	
Totaal EC	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	240

	Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Totaal
	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	
1. Beeldende leerlijn:																	87
Technology Lab				2				2									
2D	3	2			keuze	medium				keuze	medium		beeldend	afstuderen			
3D			2	3	4	3			7	4	4	7					
4D (Nieuwe media)			2	3	keuze	medium	3	4		keuze	medium		2	2	6	10	
Design	3	2			4	3											
2. Didactische leerlijn:																	51
Onderwijskunde	2	2					2	2									
Vakdidactiek	2	2			2	2											
Stage (incl. intervisie)		3	2			3	3	0		6	5		6	7			
3. Kunsttheoretische leerlijn:																	24
Kunstgeschiedenis	2	2			2	2											
Cultuurgeschiedenis	2	2			2	2											
Kunstbeschouwing			2	2			2	2									
4. leerlijn verbinding en omgeving																	45
CKV									3	2							
KUA									2	2							
Onderzoeksvaardigheden											2						
Afstudeerplan												2					
Afstudeeronderzoek													3	3	6		
Visie op beroepspraktijk			4	3													
Educatief project met externe opdrachtgever			2	2			2	2				4					
Educatie en Beleid								1									
5. leerlijn Vrije studieruimte																	33
Studiereizen & Keuzevakken	1				1		2	2	2		2		2	1		3	
Themaweek			1				1				1				1		
Afstudeerprofiel									1	1	1	2	2	2	2	2	
6. Leerlijn SLB																	
Studieloopbaancoaching																	
(Voortgangs) Assessment																	
Totaal EC	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	240

Schematisch overzicht opleidingsprogramma deeltijd verkort

Deeltijd verkort 2013 - 2014	Jaar 1				Jaar 2				totaal
	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	
1. Beeldende leerlijn:									120
2D	< Vrijgesteld >				< Vrijgesteld >				(vrijgesteld)
3D									
4D									
Design									
Beeldend onderzoek	15	15	15	15	15	15	15		
2. Didactische leerlijn:									40
Onderwijskunde	2		2		1	1			
Vakdidactiek	3	3							
werkplek (incl. intervisie)	4	4	3	3	4	4	3	3	
3. Kunsttheoretische leerlijn:									10
Kunstgeschiedenis			2	3					
Cultuurgeschiedenis			2	3					
Kunstbeschuwing									
4. Leerlijn verbinding en omgeving									70
CKV					2	2			
KUA					2	2			
Onderzoeksvaardigheden		2							
Afstudeeronderzoek							6	6	
EVC's HBO opleiding	6	6	6	6	6	6	6	6	
5. Leerlijn SLB									
Studieloopbaancoaching									
(Voortgangs) Assessment									
Totaal EC	30	30	30	30	30	30	30	30	240

Intervisie 4 punten als onderdeel van de stage: beeldend is vrijgesteld
 bijgeplust als onderdeel van de stage. Beeldend is vrijgesteld.
 Dus netto werkplekleren: 12 ec's per jaar.

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Varianten: Deeltijd en Voltijd

Locatie: BVO (AHK) Zeeburgerdijk 112, Amsterdam

Datum: 5 november 2013

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit panel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	2.15	Inloop & ontvangst auditteam		
08.30 – 09.30	2.15	Intern overleg auditteam		
09.30 – 10.30	2.15	Management Kennismaking MT en vaststellen agenda		eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoeksdimensie - lectoraat
10.30 – 10.45		Pauze		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.45	2.15	Docenten: 1. Emiel Heijne (docent vakdidactiek en lid curriculumcommissie): Visie BVO, Curriculumontwikkeling, borging niveau, internationalisering. 2. Melvin Crone (docent kunsttheorie en lid curriculumcommissie): Kennisbasis & competenties, keuze werkvormen. 3. Michiel Koelink: (docent beeldend en voorzitter FR) toetsen en beoordelen (beeldend), technologylab. 4. Wypke Jannette Walen (docent beeldend): Projectonderwijs + deskundigheidsbevordering docenten, relatie beroepenveld (buitenschools). 5. Oskar Maarleveld (docent vakdidactiek): relatie beroepenveld (binnenschools), stages, onderzoek doen (docenten) 6. Jeannette van Schaik (docent onderwijskunde): studieloopbaanbegeleiding, + toetsen en beoordelen, onderzoek doen (studenten).		- inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – opleidingsspecifieke voorzieningen
11.45 – 12.45	2.15	Studenten, o.a vanuit de opleidingscommissie: FR-leden: Marieke de Wit (VT4) Anke van Aanholt (VT3) Paul Netjens (VT2) Niet FR-leden: Lisa Maatjens (VT1) Boris Lyppens (VT1) Nadine van Oostende (DT4) Annabel Kjar (DTverkort) Elsbeth van Dijk (DTverkort)		kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
12.45 – 13.30	2.07	Lunch auditteam		Interne terugkoppeling
13.30 – 14.00	2.15	Spreekuur docenten/studenten		
		Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen + inzien materiaal		

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit panel	Gespreksonderwerpen
14.00 – 14.30	2.15	Presentatie opleidings specifiek thema <ul style="list-style-type: none"> - Mediacultuur - Istanbulmodule - Jaar 4 beeldend afstuderen (tussenstand) 		
14.30 – 15.30	2.15	Thema: afstuderen en toetsing Examencommissie & docenten afstudeerfase; Examencommissie: Claire Goedman (voorzitter) Hannie Kortland (vice-voorzitter) Lot Moorrees (lid) Maria Wüst (extern lid) Docenten in de afstudeerfase Manon Habetkotté (afstudeeronderzoek) Peter Dam (beeldend afstuderen)		Kwaliteit afstuderen Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing en beoordeling - - feitelijk uitvoering - (met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)
15.30 – 15.45		Pauze		Interne terugkoppeling
15.45 – 16.30	2.15	Werkveldvertegenwoordiging / Alumni Werkveld: Marlous van Gastel (Seniormedewerker Educatie Stedelijk Museum) Karin Dekker (Coördinator Atelier Artiance) Gijs de Vries (Schoolopleider OSB) Lou Brouwer (Directeur IJburgcollege) Alumni: Meldrid Ibrahim Wilma van Wijnen Judith Hebly Marloes de Vries		<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45		Auditteam		<u>Interne terugkoppeling pending issues</u> <u>Inzien materiaal</u>
16.45 – 17.00	2.15	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar) Inzien materiaal		
17.00 – 17.45		Auditteam		<u>Interne terugkoppeling bepaling beoordeling</u>
17.45	2.15	Terugkoppeling		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd en deeltijd) opleiding(en) is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Competentieprofiel afkomstig uit de Kennisbasis 2012
- Schematisch programmaoverzicht.
- Studiegids Bachelor Docent beeldende kunst en vormgeving 2013/2014.
- Onderwijs- en examenregeling – OER BVO 2013-2014.
- Handleiding afstudeeronderzoek 2013-2014
- Overzicht van het ingezette personeel BVO Onderwijsgevend personeel 2013
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Overzicht van de contacten met het werkveld BVO 2013.
- Overzicht verrichte onderzoeken door BVO medewerkers
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten (o.a. NSE 2013 en 2011, Kunstenmonitor 2012, Overzicht onderwijsbeoordelingen 2013-2014 en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- De Kunst Onderwijzen 2.0;
- AHK beleidslijn toetsen en beoordelen mei 2012;
- personeels(beleid)plan of soortgelijk(e) document(en);
- voorzieningenplan of soortgelijk(e) document(en);
- Kwaliteitszorgplan Academie voor Beeldende Vorming d.d.26 juni 2013;
- Door het panel bepaalde representatieve selectie van (15) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht van 15 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

609344	610887	609320
608956	610152	610898
609097	610031	
608991	610105	
608739	609879	
609030	610959	
609064	610251	
607633	610914	
609913	610198	

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
Drs. W.G. van Raaijen, voorzitter	X	X				
Dr. K. Hoogeveen, vakdeskundige		X		X	X	
C.J. Dekeyrel, werkvelddeskundige		X	X	X	X	
J.F.M. Catau, werkvelddeskundige			X	X		
R.M. Aagtjes, studentlid				X		X
mr. Q.J. Bunschoten, secretaris	X	X				

Op 27 augustus 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-bachelor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving – AHK (002005).

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	Drs. Willem van Raaijen (vz). De heer Van Raaijen is partner bij Hobéon en veelvuldig betrokken geweest bij audits, waaronder accreditatieaudits.
2	Carlos Dekeyrel, werkvelddeskundige. De heer Dekeyrel volgde de opleiding Kunstfilm en fotografie. Naast zijn werk als fotograaf is hij artistiek docent aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) van Hogeschool Gent en oprichter van de specifieke lerarenopleiding.
3	Dr. Karin Hoogeveen, vakdeskundige. Mevrouw Hoogeveen werkt als lector Kunsteducatie bij de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en is als senior projectcoördinator werkzaam bij Sardes.
4	Jos Catau, werkvelddeskundige. De heer Catau is directeur (rector) van het Spinoza Lyceum Amsterdam, een grote werkgever voor afgestudeerden van docentenopleidingen waaronder ook Docent Beeldende Kunst en Vormgeving.
5	Renée Aagtjes (student) Mevrouw Aagtjes is vierdejaars studente bij de hbo-bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van de HKU.

Secretaris/Coördinator

heer mr. Quinten Bunschoten	Gecertificeerd d.d. november 2010
-----------------------------	-----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

W.G. van Raaijen

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

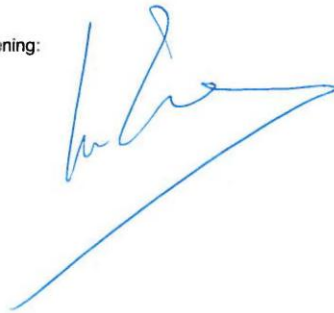
Plaats:

De Oost

Datum:

25 apr 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

CARLOS DEKEYAEL

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

URSEL

Datum:

29/4/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

K. Hoogeveen

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Utrecht

Datum: 23 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Jos Cateau

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Haarlem

Datum:

18 juni 2015

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Renee Aagjes

is als student-lid gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Utrecht

Datum: 29 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Quinten Bunschoten

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Aalsmeer

Datum: 5 juni 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl